

Reunderstanding modern heritage of Tehran to contribute to urban identity in architecture and planning

ARTICLE INFO

Article Type

Analytic Study

Authors

Reza Mansouri *
Shaghayegh Afrasiabian

How to cite this article

Mansouri R, Afrasiabian S. Reunderstanding modern heritage of Tehran to contribute to urban identity in architecture and planning. Naqshejahan 2024; 13 (4) :147-180

<http://bsnt.modares.ac.ir/article-2-73872-fa.html>

ABSTRACT

Aims: Tehran, as the capital of Islamic Iran, has a strong and valuable history in the modern period. The formation of new Tehran in less than three centuries ago and its dramatic changes in one and half century have created many problems for it. The most important identified challenge is the need to review Tehran's contemporary heritage, to materialize Islamic Iranian urban identity.

Methods: The research has a qualitative approach, which is known as "meta-analysis". The research technique is the analysis of documents through which the research examines the subject literature and upstream documents. Relying on "complete research" and "theoretical saturation" has given special validity to the research results.

Findings: The results of the research refer to ten concepts that are possible to recognize the modern identity of the city of Tehran, and redesign the Iranian Islamic identity of the city of Tehran through them. Things like 1- street, 2- urban open space, 3- religious places, 4- city geometry, 5- urban neighborhoods, 6- intermediate space, 7- cultural space in the city, 8- residence, 9- urban squares and 10- Education and educational spaces.

Conclusion: The results of the research emphasize the importance of "urban identification", "popularization" and "intelligence" as the three pillars of Iranian Islamic identity in the field of tasks and missions of Tehran City Beautification Organization; The issue that is needed to realize the vision of "Tehran; The metropolis is the model of the Islamic world" and its various dimensions are necessary and necessary.

Keywords: Contemporization Theory, High-performance Architecture, Contemporary Heritage, Iranian Islamic identity of Tehran, Tehran Municipality, Tehran City Beautification Organization, visioning

CITATION LINKS

1- Assistant Professor, Department of Architecture, Faculty of Engineering, Ilam University, Ilam, Iran. Corresponding
2- M.Sc. in Architecture, Kish International Campus, University of Tehran, Kish, Iran.

*Correspondence

Address: Department of Architecture, Faculty of Engineering, Ilam University, Ilam, Iran
Email: r.mansoori@ilam.ac.ir

Article History

Received: 21 Dec 2023
Accepted: 20 Feb 2024
Published: 18 Mar 2024

[1]. Spirou C. 25 Urban Beautification... [2]. Tartari M, Pedrini S, Sacco PL. Urban ... [3]. Sabour M, Yousefi MS, Yousefi FS. Role... [4]. Talebi N, Farokhi M... [5]. Moulart F, Demuyneck H, Nussbaumer ... [6]. Shahrokhifar Z, TahmasebiMoghaddam... [7]. Makhzoumi J. From urban beautification ... [8]. Stewart WP, Gobster PH, Rigolon A, Strauser J, Williams DA... [9]. Ansari S, Andalib A. An Evaluation Framework... [10]. Kamelnia H. Community Architecture Approach in Cluster Housing Design... [11]. Mahdavejad M, Amini M. Public participation ... [13]. Nasiri S, Saremi H, Ahmadi M. Participatory foresight... [14]. Kamelnia H. Community Architecture Approach in Cluster Housing Design... [14]. Mahdavejad M, Abedi M... [15]. Zandieh M, Mahdavejad M. Post-Corona Design... [16]. Herzfeld M. The blight of beautification... [17]. Dabbagh E. The Effects of Color and Light on the Beautification... [18]. Espuche AG, Guardia M, Monclús FJ, Oyón JL. Modernization... [19]. Mashhadi Abolghasem Shirazi, M., Diba, D., Mahdavejad, ... [20]. Maghsoud M, Nasr T. ITC-based Technologies and Green... [21]. Raccanelli L. Varnishing Facades, Erasing Memory: Reading Urban Beaut... [22]. Ahmadi J, Mahdavejad M, Larsen OK, Zhang... [23]. Goharian A, Daneshjoo K, Mahd... [24]. Hood SD, Mahmoodi Zarandi M, Kamyabi S. . [25]. Jalilisadrabad S, Bolboli S. Evaluation of Position... [26]. Mahdavejad M, Bazazzadeh H, Mehrvarz... [27]. Pahlavan A, Habib F, Zare L. Discussion New... [28]. Rasuli M, Shahbazi Y, Matini M... [29]. Saghafi M, Tavassoli N. The effect of the ventilated... [30]. Ahmadi J, Mahdavejad M, Kalyanova Larsen O... [31]. Müller J, Dame J. Small town, great expectations... [32]. Alilou M, Mahdavejad M. The Effect of ... [33]. Arbab M, Mahdavejad M, Bemanian M... [34]. Bahramipanah A, Kia A. Quranic Interpretation... [35]. Nikoudel F, Mahdavejad M, Vazifehdan J... [36]. Bazazzadeh H, Šwit-Jankowska B... [37]. Mahdavejad M, Pourfathollah, M. New Lighting... [38]. Maroofi N, Mahdavejad M, Moradi Nasab... [39]. Fakhr BV, Mahdavejad M, Rahbar... [40]. Saadatjoo P, Saligheh E. The Role... [41]. Sarmadi H, Mahdavejad M. A designerly approach... [42]. Shirzadnia Z, Goharian A, Mahdavejad M, Designerly... [43]. Mahdavejad M, Bemanian M, Matoro S. Estimation... [44]. Gharaati F, Mahdavejad M, ... [45]. Mahdavejad M, M

فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، وزارت راه و شهرسازی و غیره می‌باشد که هر روز به اهمیت آن افزوده می‌شود. تاکید بر ارکان سه گانه «هویت بخشی شهری»، «مردمی سازی» و «هوشمندسازی» در جهت حرکت به سمت چشم انداز تهران؛ کلانشهر الگوی جهان اسلام در حوزه رئیس سازمان زیباسازی شهر تهران، نقطه عطف مهمی محسوب می‌شود. در عمل، به منظور هویت بخشی به سیما و منظر شهر تهران، بخش مهمی از تجربه تحقق تحقق چشم انداز «تهران؛ کلانشهر الگوی جهان اسلام» و ابعاد مختلف آن است. (شکل ۱)

شکل ۱- تاکید بر ارکان سه گانه «هویت بخشی شهری»، «مردمی سازی» و «هوشمندسازی»

تجربه‌های گذشته شهرداری تهران در حوزه هویت بخشی به سیما و منظر شهر تهران، مواردی قابل توجه‌اند. زمانی که مکان‌یابی عناصر هویت بخش در مناطق ۲۲ گانه در عرصه های دارای ظرفیت بالقوه در سطح شهرداری تهران مطرح شد، اغلب پژوهشگران بر اهمیت فرهنگ، به منظور هویت بخشی به سیما و منظر شهر تهران تاکید کردند. هویت اسلامی ایرانی شهر تهران از اولویت های اساسی مدیریت شهری، سازمان‌ها و نهادهای مسوول مانند شهرداری، وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، وزارت راه و شهرسازی و غیره؛ محسوب می‌شود. "هویت شهری" اولویت اغلب

بازخوانی میراث معاصر تهران و الگویابی برای هویت شهری در معماری و شهرسازی

رضا منصوری^{۱*}، شقایق افراسیابیان^۲

۱. استادیار گروه معماری، دانشکده فنی مهندسی، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران (نویسنده مسئول)

۲. دانش آموخته کارشناسی ارشد معماری، پردیس بین الملل کیش دانشگاه تهران، کیش، ایران

چکیده

اهداف: شهر تهران به عنوان پایتخت ایران اسلامی، نیازمند برخورداری از هویت اسلامی ایرانی است. تهران در دوره مدرن سابقه ای قوی و ارزشمندی دارد، هرچند این قدمت تاریخی طولانی نیست. شکل گیری تهران جدید در کمتر از سه قرن قبل و تحولات چشمگیر آن در یکصد و پنجاه سال قبل، مشکلات فراوانی را برای آن ایجاد کرده است. مهمترین چالش شناسایی شده، ضرورت بازخوانی میراث معاصر تهران، با هدف الگویابی برای هویت شهری در معماری و شهرسازی آن است.

روش ها: پژوهش رویکردی کیفی دارد و از منظر روش شناختی، «فراتحلیل» شناخته می‌شود. تکنیک انجام پژوهش، تحلیل اسنادی است که از طریق آن پژوهش به بررسی و مذاقه در ادبیات موضوع و اسناد بالادستی می‌پردازد. تکیه به «تمام پژوهی» و «اشیاع نظری»، اعتبار ویژه ای به نتایج پژوهش داده است.

یافته ها: دستاوردهای پژوهش به مفاهیمی دهگانه اشاره دارد که بازشناسی هویت مدرن شهر تهران، و بازطراحی هویت اسلامی ایرانی شهر تهران از طریق آن ها ممکن است. مواردی چون ۱- خیابان، ۲- فضای باز شهری، ۳- اماکن مذهبی، ۴- هندسه شهر، ۵- محله های شهری، ۶- فضای بینابینی، ۷- فضای فرهنگی در شهر، ۸- سکونت، ۹- میدان های شهری و ۱۰- آموزش و فضاهای آموزشی.

نتیجه گیری: نتایج پژوهش بر اهمیت «هویت بخشی شهری»، «مردمی سازی» و «هوشمندسازی» به عنوان ارکان سه گانه هویت اسلامی ایرانی در حوزه وظایف و ماموریت های سازمان زیباسازی شهر تهران تاکید دارد؛ موضوعی که برای تحقق تحقق چشم انداز «تهران؛ کلانشهر الگوی جهان اسلام» و ابعاد مختلف آن لازم و ضروری است.

کلیدواژه ها: نظریه معاصر سازی، معماری سرآمد، میراث معاصر، هویت اسلامی ایرانی شهر تهران، شهرداری تهران، سازمان زیباسازی شهر تهران، چشم‌اندازسازی

مقدمه

بازخوانی میراث معاصر تهران و الگویابی برای هویت شهری در معماری و شهرسازی یکی از آرمان‌های مدیریت شهری، سازمان‌ها و نهادهای مسوول مانند شهرداری، وزارت میراث

پایداری اجتماعی پروژه‌های نوسازی شهری می‌گذارد. این مطالعه، اعتبار اجتماعی هنر عمومی را به عنوان یک عمل هویت ساز در سطح شهر مشروعیت می‌بخشد.

هویت فرهنگی و هویت شهری بخشی از کیفیت بخشی به شهر و زیست شهری محسوب می‌شود. مریم صبور، مینا سامی یوسفی و فاطمه سامی یوسفی (۲۰۱۵) در تحلیل نقش مجسمه های شهری در زیباسازی و ارتقای کیفیت فضاهای شهری در مطالعه شهرستان فومن [۳] تاکید کردند که فضاهای شهری مکان هایی هستند که زندگی مدنی و اجتماعی شهروندان در آنها رخ می‌دهد. از این رو توجه به طراحی این فضاها باعث ارتقای کیفیت و تحقق زندگی شهری و تعامل بین شهروندان و شهر می‌شود. ورود مجسمه های شهری به فضاهای عمومی به عنوان یکی از راهکارهای مناسب برای زیباسازی و ارتقای کیفیت فضاهای شهری ذکر شده است. هنر مجسمه سازی در فضاهای عمومی ارتباط مستقیم با مردم دارد و باعث ارتقای فرهنگ بصری شهروندان و بهبود کیفیت محیط های شهری می‌شود. مجسمه‌های شهری علاوه بر زیباسازی فضاهای شهری می‌توانند ویژگی‌های مثبت و مهمی از جمله هویت‌سازی در فضاهای شهری، ساختن تصویر ذهنی، انتقال پیام‌های ارزشمند، انتقال فرهنگ و تاریخ به درون جامعه، ایجاد تعامل بیشتر شهروندان در فضاهای شهری از طریق ایجاد فضاهای جذاب را داشته باشند. و از سوی دیگر، فضاهای باکیفیت شهرستان فومن که با شهر مجسمه‌ها زیباسازی شده و بهبود یافته اند، از نظر کیفیت فضاهای شهری خالص می‌شوند. این مطالعه ثابت می‌کند عناصر حجمی مانند مجسمه بر فضاهای شهری تأثیر مثبت دارند. در نهایت پیشنهادهای متعددی برای ارتقای این هنر و گسترش آن ارائه شده است.

از سوی دیگر، نگار طالبی و مریم فرخی (۲۰۱۶) در بولتن محیط زیست با مطالعه نقش نور و رنگ در زیباسازی شهری و تأثیر آن بر ادراک شهروندان نشان دادند که در مناطق

شهرهای مهم جهان است. کوستاس سپیرو (۲۰۰۶) در مطالعه بر روی زیباسازی شهری، و اهمیت ساخت یک هویت جدید در شیکاگو تاکید می‌ورزد. شیکاگوی جدید [۱]، دارای یک تحلیل اجتماعی و فرهنگی از ابعاد مختلف زیباسازی شهری با تاکید بر هویت شهری است. "هویت شهری" برای بسیاری از استراتژی های شهرسازی و هویت بخشی شهری، رابطه ای تنگاتنگ با پروژه‌های «زیباسازی شهری» و هنر محیطی، اگرچه هیچ پاسخ ساده ای برای این وجود ندارد. با نگاه جامع به هویت شهری، مسائل متعددی را می‌توان به عنوان عواملی که باعث اعتلای شهرها شده است شناسایی کرد.

توسعه شهری بدون "مشارکت شهروندی" میسر نمی‌شود. ماریسا تارتاری، سابرینا پدرینی و پیر لوییچی ساکو (۲۰۲۱) در "زیباسازی" شهری و نارضایتی های آن: فرسایش مشترکات شهری در میلان بر اهمیت مشارکت شهروندی تاکید داشتند [۲]. این مقاله با تحلیل رابطه بین مداخلات هنری در فضای عمومی و تأثیر آن بر اشتراکات فرهنگی شهری، جایگاه ویژه هویت شهری را تاکید کرده، جایگاه ویژه ای برای پروژه های هنر خیابانی قایل می‌شود. تجربه میلان را در این مورد یک بازسازی مبتنی بر هنرها و زیباسازی شهری نامیده اند. در یکی دیگر از محله های نیمه پیرامونی میلان، مشاهده می‌کنیم که چگونه پروژه‌های هنر خیابانی به عنوان تخصیص نمادین فضای عمومی محله باعث حضور مجدد ساکنان قدیمی می‌شود.

هنر خیابانی و زیباسازی شهری اشتراکات شهری محلی آنها را تقویت ساخته، به عنوان پیش فرض احتمالی برای اصیل سازی محله در آینده، عمل می‌کند. در عوض نشان می‌دهد که چگونه یک پروژه هنری عمومی مبتنی بر جامعه در یک زمینه مشابه می‌تواند انسجام اجتماعی را تقویت کند و یک رابطه عملکردی بین جامعه محلی و اشتراکات آن را بهبود بخشد. تجربه میلان نشان می‌دهد که چگونه بی‌توجهی به مفاهیم سیاسی پروژه‌های «زیباسازی» هنری تأثیر منفی بر

[۶] می توان چنین جمع بندی کرد که شهرها به عنوان بزرگترین محیط برای فعالیت های انسانی روی زمین، جلوه های مختلفی از زیبایی و نشاط را به ساکنان خود ارائه می دهند. به طور کلی با زیباتر شدن شهر و محیط آن، آرامش، شادی و تعادل ساکنان آن افزایش می یابد. این کمک می کند تا مشکلات موجود در شهرها برای ساکنان قابل تحمل تر شود. کلان شهر تهران در ابعاد مختلف تحقیقات شهری مورد بررسی قرار گرفته است.

رتبه تهران در سال ۲۰۱۲ در ارزیابی اکونومیست از شاخص "شهرهای زنده" قابل قبول نبوده است. رشد سریع جمعیت و ساختمان ها باعث شده است که تغییرات شهر تهران منجر به گسترش نامنظم شود. آشفتگی های فضایی، بی نظمی، ترافیک سنگین و بافت قدیمی در ساختار کالبدی به چشم می خورد که موجب نارضایتی ساکنین شده است. بنابراین با توجه به نقش زیباسازی شهرها و نیاز به برنامه ریزی برای سرزندگی فضاهای شهری این تحقیق را تشویق می کند. تأثیر زیباسازی پیاده روها؛ ساختار و آرایش ساختمان ها، مبلمان شهری بر سرزندگی شهری موضوعی است که در پژوهش ها تایید شده است [۶]. به عبارت دیگر، هر یک از عوامل زیباسازی موثر بر سرزندگی محیط شهری، عوامل زیباسازی پیاده روها، ساختار و آرایش ساختمان ها و مبلمان شهری موجب سرزندگی شهری می شود.

هویت اسلامی ایرانی شهر تهران موضوعی است که باید به صورت عمیق در پروژه های زیباسازی شهری درک شود. زیرا واژه انگلیسی و ایده غربی منظر در جریان بازسازی استعماری شهرهای غربی در دهه های ابتدایی قرن بیستم معرفی شد. پس از آن، منظر عمدتاً در زمینه مدرنیته شهری درک شد، که با سنت زیبای غربی که در محوطه سازی پارک های شهری و فضاهای شهری عمومی پذیرفته شده بود، در ارتباط بود. تصور رسمی که امروزه حاکم است، از درک گسترده تر منظر به عنوان منبع امرار معاش، بافت تجربیات

شهری، نقش نور و رنگ در زیباسازی شهری بسیار برجسته است [۴]. بنابراین بدون شک استفاده از رنگ ها در زیباسازی شهری قابل توصیه است. از نظر سبک شناسی شهری، هویت شهری تاریخی مانند همدان، به عنوان پایتخت تاریخ و تمدن ایران، بیش از سایر موقعیت ها نیازمند نور و رنگ به عنوان ارکان زیباسازی شهری است.

فرانک مولارت، هیلد دمویک و ژاک نوسومر (۲۰۰۴) در پژوهشی با عنوان رنسانس شهری: از زیباسازی فیزیکی تا توانمندسازی اجتماعی، درس هایی از پروژ - پایتخت فرهنگی اروپا ۲۰۰۲ به دستاوردهای قابل توجهی اشاره کردند [۵]. این سوال مهم مطرح شد که آیا فرهنگ به طور فزاینده ای تبدیل به مجموعه ای از بازارهای پرسود خواهد شد که فقط برای طبقه متوسط بهتر قابل دسترسی است؟ و بنابراین آیا به جنبش بنیادگرایی بازار می پیوند که در بسیاری از جوامع غربی مسکن اجتماعی، آموزش رهایی بخش و فضای عمومی را برای بازی انحصاری سرمایه گذاری های با سودآوری بالا و شکل گیری ایدئولوژی طبقه بالا که در آن زیباسازی اداره می شود، رها کرده است. پایین محله های شهری نقش پیشرو ایفا می کند؟ یا آیا ما شاهد احیای فرهنگ عامه هستیم که به ادغام گروه های طرد شده در بافت اجتماعی کمک می کند؟ این پرسش ها، که همیشه سوالات محوری شهر هستند، و توضیح می دهد که چگونه استراتژی های دموکراتیزه کردن فرهنگ راه حل هایی را برای پارادوکس های تضادهای غیرقابل حل، همانطور که طبقه سرمایه دار استدلال می کنند، سیاست های دولت کار و نوسازی شهری ارائه می دهند.

این ویژگی ناشی از رویدادی است که در پروژه به عنوان چالش و انتقادی از سال شهر به عنوان «پایتخت فرهنگی اروپا» برگزار شد و شامل مشارکت های هنرمندان، مورخان و فعالان محلی، یک معلم مدرسه و دانشمندان دانشگاه ها می شود. تنوع صداها عمده است. در یک بیان کلی، در تحلیل نقش زیباسازی شهری در ارتقای سرزندگی فضاهای شهری

زیست‌شده و هویت‌های جمعی جلوگیری می‌کند، همانطور که دامنه معماری منظر، یک حرفه نوظهور در خاورمیانه عرب، را به شهر کاهش می‌دهد [7]. زیباسازی با الهام از مفهوم یکپارچه و جامعه محور، از یک رویکرد چشم انداز کل نگر بحث می‌کند؛ همان چشم انداز کل نگری که در معماری و شهرسازی اسلامی و ایرانی مشاهده می‌کنیم. چشم انداز کل نگری که به توسعه کمک می‌کند و در عین حال به محدودیت‌های زیست محیطی و اکولوژیکی منطقه ای پاسخ می‌دهد. روش شناسی زیباسازی شهری منطبق با هویت اسلامی ایرانی شهر تهران از طراحی منظر اکولوژیکی صحبت می‌کند. البته برای اطمینان از خوانش کل نگر از مردم و مکان و ایجاد راه حل‌های یکپارچه ای که به نگرانی‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، محیطی و میراثی می‌پردازد. تحلیل عمیق مجموعه‌ای از پروژه‌های زیباسازی شهری نشان می‌دهد که یک رویکرد کل نگر در تغییر ادراکات محدود فعلی از چشم‌انداز و در گسترش گفتمان چشم‌انداز در منطقه فراتر از تمرکز فعلی بر ظاهر و زیباسازی ذکر شده‌اند. از این رو، حرکت به سمت ارزش‌های اصیل فرهنگ و هنر اسلامی و ایرانی موضوعی بسیار مهم است.

مشارکت فعال شهروندی رمز موفقیت پروژه‌های زیباسازی شهری است. ویلیام پی استوارت، پل اچ. گابستر، الساندرو ریگولون، جان استراسر، داگلاس ای. ویلیامز و کارنا جی. ون ریپر ج (۲۰۱۹) در مطالعه ای مهم با عنوان "زیباسازی زمین‌های خالی توسط ساکنان که مکان را به جامعه متصل می‌کند" [۸] نشان دادند:

- زیباسازی توسط خود ساکنان کلید موفقیت برنامه تغییر کاربری زمین خالی شیکاگو بود.
- فرآیندهای زیباسازی فضای خالی در یک سیستم اجتماعی-مکانی بزرگ‌تر از مفهوم زمینه‌سازی شدند.

▪ دل‌بستگی مکانی به زمین خالی یک پیش‌بینی کننده قوی برای احساس اجتماع با همسایگی فرد بود.

نتایج این مطالعه در کنار سایر مطالعات [۸-۱۲] بر روی مشارکت فعال شهروندی نشان می‌دهد که علاقه شرکت‌کنندگان به زیباسازی زمین‌شان تأثیر مثبتی بر تعامل اجتماعی با همسایگان و سرمایه‌گذاری‌های فردی برای مراقبت از فضای جدید دارد. تعامل اجتماعی با دل‌بستگی به مکان همبستگی مثبت داشت که به نوبه خود حس اجتماع را پیش‌بینی می‌کرد. سرمایه‌گذاری‌های فردی و تغییر محله تأثیری بر دل‌بستگی به مکان یا احساس اجتماع نداشتند. همچنین نشان می‌دهد که زیباسازی زمین‌های خالی توسط ساکنان می‌تواند راهی نیرومند برای جوامع باشد تا برای تغییرات مثبت تلاش کنند. نوعی از طراحی مشارکتی [۱۳-۱۵] می‌تواند بهترین گزینه برای هدایت پروژه‌های زیباسازی شهری در مسیر معماری و شهرسازی اسلامی و ایرانی باشد.

مایکل هرتسفلد (۲۰۱۷) در پژوهش خود با نام آسیب زیباسازی بانکوک و پیگیری خلوص شهری مبتنی بر طبقات بر اهمیت "اقتصاد شهری" در پروژه‌های زیباسازی شهری تأکید می‌کند. "زیبایی" اغلب به عنوان توجیهی برای روش‌های سازماندهی مجدد شهری استناد می‌شود که شیوه‌های زندگی موجود را اصلاح می‌کند و ارزش‌های زیبایی‌شناختی و نیازهای اجتماعی برخی از ساکنان را نادیده می‌گیرد. مورد بانکوک، که به طور چشمگیری با کمپین رسمی بیرون راندن جامعه پوم ماهاکان نمونه‌ای از آن است، نشان می‌دهد که چقدر به مشکلات اجتماعی که چنین استفاده‌های مدرنیستی از «سنت» احتمالاً باعث ایجاد آن‌ها می‌شود یا به معماری بومی که در حال انجام است توجه کم شده است. به نام «توسعه» و یک رژیم حفاظتی به شدت انتخابی ناپود شد. آینده بانکوک به طور قطع با انجام پروژه‌های زیباسازی شهری، بهتر به نظر می‌رسد [۱۶].

مطالعات انتقادی." در مجله زیبایی شناسی بر اهمیت نماهای شهری بر هویت شهری تاکید کرد [۲۱]. حذف و تغییر نماهای با هویت در عمل پاک کردن حافظه شهری است. اصل بحث این است که شیوه‌های زیباسازی در فضاهای عمومی حاشیه‌ای را می‌توان به‌عنوان نگرش نئواستعماری زیبایی‌شناختی در نظر گرفت. متن نقشی را که هنر در ایجاد فضاهای متفاوت ایفا می‌کند، با تمرکز بر تحلیل ایده زیبایی به نمایش گذاشته شده و استفاده شده در فرآیندهای دگرگونی شهری بررسی می‌کند. این عملیات زیباسازی می‌تواند قصد اهلی‌سازی «عجیب شهری» را که نمایانگر زیبایی‌شناسی «دیگری شهری» است، فرآیندهای همپوشانی بیش‌دیدنی و نامرئی‌سازی در تولید حوزه‌های بصری سفید هنجاری را بپوشاند.

دگرگونی حاصل به‌عنوان میدان جدیدی از استخراج ارزش از فضای شهری در نظر گرفته می‌شود و در عین حال عرصه جدیدی برای تولید امتیاز و نابرابری است [۲۱]. تاکید بر اهمیت نما در فرآیندهای زیباسازی شهری [۲۲-۳۰] بخش مهمی از ادبیات موضوع است، مفاهیمی که به شکل‌های مختلف در حوزه به‌منظور هویت بخشی به سیما و منظر شهر تهران نیز دارای اهمیت اند.

جودیت مولر و جولین دام (۲۰۱۶) در مقاله خود با عنوان "شهر کوچک، انتظارات بزرگ: شهرسازی و زیباسازی در له" به تحلیل سیاست محیط شهری، شهروندی، دانش و بوم‌شناسی سیاسی شهری می‌پردازد [۳۱]. روبرت جنسن تاکید می‌کند کلمه انگلیسی *place* از کلمه لاتین *plateau* به معنی فضای باز یا خیابان عریض گرفته شده است، با توجه به این معنی اخصاص دادن این کلمه به آن مناسب نیست و استفاده از لغت‌های اسپانیایی و ایتالیایی آن یعنی واژه پلازا بهتر مفهوم را منتقل می‌سازد. پروژه‌های زیباسازی شهری در هند زمینه تحقیقاتی رو به رشدی را در مطالعات حیاتی شهری تشکیل می‌دهند. این مقاله به بررسی فرآیندهای

الهام دباغ (۲۰۱۹) در «تأثیر رنگ و نور بر زیباسازی فضای شهری و ادراک ذهنی شهروندان» [۱۷] یکی از اهداف نورپردازی شهری، ایجاد ویژگی‌های اساسی یک شهر با تاکید بر هویت شهری در پروژه‌های زیباسازی شهری است. هویت، که امروزه به‌طور فزاینده‌ای کمتر قطعی می‌شود. نور مناسب نیز یکی از کلیدهای افزایش هویت شهری است. آلبرت گارسیا اسپوچه، مانوئل گواردیا، فرانسیسکو خاویر مونکلوس و خوزه لوئیس اویون (۱۹۹۱) در مقاله‌ای با عنوان "مدرن سازی و زیباسازی شهری: نمایشگاه جهانی بارسلون ۱۸۸۸" [۱۸] به جنبه‌هایی مهم از اقتصاد شهری اشاره می‌کند. مطالعه یک رویداد شهرسازی مانند نمایشگاه جهانی که در سال ۱۸۸۸ در بارسلون برگزار شد، فرصت خوبی برای طرح برخی مسائل با ماهیت تاریخی و برنامه ریزی است. یکی از آنها تأثیر نمایشگاه بر ساختار شهری بارسلون است. این واقعیت که این رویداد با برخی تغییرات برنامه ریزی شهری با اهمیت نسبی همزمان شد و با تبدیل بارسلون به یک شهر "مدرن" گاهی اوقات به‌عنوان دلیلی بر ظرفیت ساختاری این نوع رویداد تفسیر شده است. نمایشگاه را می‌توان به‌عنوان یک نشانه و نه علت تحولات فوق‌الذکر دانست. همچنین به‌عنوان عملیاتی که چندین ابتکار برای به یاد ماندن و تزئین برخی از فضاهای نمایندگی شهر را به اوج رساند. عدم مرکزیت تدریجی منطقه‌ای که نمایشگاه در آن برگزار شد نیز اهمیت محدود این رویداد را برای روند رشد و ساختار شهر اواخر قرن نوزدهم نشان می‌دهد. اهداف مرتبط با میل تبلیغاتی برای ترویج و تجدید چهره شهر بر سایر مسائل ساختاری غلبه داشت. تجربه بارسلون و سایر نمونه‌های موفق [۱۹-۲۰] نشان دادند که چگونه "مدرن سازی و زیباسازی شهری" با مفهوم "اقتصاد شهری" گره خورده است.

لورا راکانلی (۲۰۲۳) در پژوهشی با عنوان "حذف کردن نماها، پاک کردن حافظه: خواندن زیباسازی شهری با

این باید توسط آموزش که می‌تواند به انطباق کمک کند، پشتیبانی شود. در مطالعه بانکول اوجو و فمی کایود (۲۰۰۶)، نیجریه یک جامعه چند فرهنگی است که عناصر مختلف آن رنگ را متفاوت از یکدیگر می‌بینند و استفاده می‌کنند. این نقش طراحان است که سازندگان راهبردی کنند، و به آموزش ساکنان شهرهای متفاوت کمک کنند؛ با هدف تولید محیطی که از نظر زیبایی برای همه خوشایند باشد، بکوشند. هیچ چیز را نباید از توجه صرف نظر کرد، توجه به عناصر سبز و دوستدار محیط زیست [۵۱-۶۰] بخش مهمی از ادبیات موضوع در معماری و شهرسازی است، چیزی که ریشه در معماری و شهرسازی اسلامی و ایرانی دارد و در انجام پروژه های زیباسازی شهری نقشی کلیدی ایفا می‌نماید.

آنا تولی ملنیچوک و اولکسی گناتیوک (۲۰۱۹) در مقاله ای با عنوان "درک عمومی از هویت شهری در شهر پس از شوروی: مورد وینیتسیا، اوکراین" بر جایگاه هویت شهری در شکل دادن به فضاهای فعال شهری تاکید می‌ورزد [۶۱]. با فرض اینکه فضای شهری ممکن است همزمان به عنوان آینه و عامل هویت شهری تلقی شود، نویسندگان سعی کردند هویت شهری را زیر دریچه دگرگونی های فضای شهری بنگرند. نماهای شهری مدلی فراگیر از هویت شهری را نشان می‌دهد که از لایه‌های فعلی شده اضافی حافظه تاریخی رشد می‌کند. با این حال، یک هسته با ثبات از هویت وجود دارد که نیاز به تلاش زیادی برای تغییر دارد. موضوع مدرن سازی، از جمله تجاری سازی تهاجمی، که تاریخ را تهدید می‌کند، نباید در اولویت مدیریت شهری، سازمان ها و نهادهای مسوول مانند شهرداری و غیره قرار گیرد. مطالعات صورت گرفته در منظر پسا صنعت، نقش صنعت به عنوان عنصری از هویت محلی را نشان می‌دهد که الزامات عمومی به فضای شهری تغییر شدیدی را به سمت انسان دوستی، زیبایی شناسی، ایمنی و تنوع به جای نمادهای سیاسی یا ایدئولوژیک تجربه کرده است. ادبیات موضوع [۶۲-۷۰] تاکید می‌نماید

زیباسازی در بازار اصلی در یک شهر کوچک در هیمالای هند می‌پردازد. به عنوان پایتخت منطقه، محل گفتمان های متفاوت در مورد توسعه فضای شهری است. با استفاده از رویکردهای پسااستعماری و بوم‌شناسی سیاسی شهری، آنچه را که گروه‌های بازیگر مختلف از توسعه شهری و مدرنیته فهمیده می‌شود و چگونه این مفاهیم با بازسازی و زیباسازی شهر تحقق می‌یابند، موضوع اصلی بحث است. پروژه های زیباسازی شهری موقعیت‌های مختلف قدرت طراحی شهری را شکل می‌دهند و نخبگان شهری، در قالب تعداد روزافزون گردشگران، مستقیماً بر تصورات توسعه شهری مردم منطقه تأثیر می‌گذارند. تجزیه و تحلیل درهم‌تنیدگی های اجتماعی-اکولوژیکی در فرآیند زیباسازی، به تحقیق در بوم‌شناسی های سیاسی شهری زیباسازی در شهرهای کوچک و متوسط، کمک شایانی می‌کند. ادبیات موضوع در این زمینه [۳۲-۵۰]، نیاز به در نظر گرفتن ویژگی‌های محلی در پروژه های زیباسازی شهری در نمای ساختمان ها را برجسته می‌کند.

بانکول اوجو و فمی کایود (۲۰۰۶) در مقاله ای با عنوان "نقش رنگ در زیباسازی محیط و زیبایی شناسی شهری، مثال نیجریه" [۵۰] نشان می‌دهد که رنگ نقشی مهم در زیباسازی محیط و زیبایی شناسی شهری دارد. زیباسازی فضای باز و موقعیت های فضایی متنوع و احساسات رنگ ها در محیط ساخته شده، تضادهای بصری را ایجاد می‌کند که به توسعه زیبایی شناسی شهری کمک می‌کند. درک پویایی رنگ ها و "ارزش رنگی" آنها می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر شخصیت یک محیط داشته باشد. رنگ در یک محیط شهری تابعی از رنگ و سایر پوشش های مورد استفاده است. برای درک زیبایی شناسی شهری، تعامل و وابستگی متقابل محیط پیچیده باید به طور جداگانه در نظر گرفته شود. محیط فیزیکی، محیط زیستی و محیط فرهنگی-اجتماعی هر کدام سهم خود را در کل دارند. تلاش برای زیباسازی یک محیط یک مشکل پیچیده است که می‌تواند با قانون کمک کند، اما

مرتبط به تحریک توسعه اقتصادی، تحرک اجتماعی رو به بالا، ترکیب اجتماعی و مشارکت عمومی کمک می‌کند؟" یک مطالعه مقایسه‌ای در مورد لندن، کالیاری و رم انجام داد [۷۲]. سیاست‌های فرهنگی اهمیت فزاینده‌ای در فرآیندهای زیباسازی شهری پیدا کرده‌اند. با این حال، بحث آکادمیک معاصر تمایز واضحی بین «زیباسازی شهری»، «بازآفرینی شهری» و «رنسانس شهری» ایجاد می‌کند، بر این اساس که مداخلات واقعاً نابرابری‌های اجتماعی و شهری را حل می‌کنند یا بهتر است بگوییم با تقویت اصیل‌گرایی، آنها را تشدید می‌کنند. بر این اساس، تحلیل زیباسازی شهری در دو بخش مکمل سازماندهی شده است. اولین مورد بر تأثیرات محسوس (سخت) افتتاح سه مرکز فرهنگی از طریق تحلیل بصری، کمی و کیفی متمرکز است. مورد دوم بر روی بخش نامشهود (نرم) متمرکز می‌کند و از طریق تحقیقات کیفی در مورد فعالیت‌های برنامه‌های بازسازی تحقیق می‌کند.

ادبیات موضوع نشان می‌دهد که ساخت زیرساخت‌های فرهنگی جدید و زیباسازی شهری به تنهایی قادر به تعیین توسعه اقتصادی، تحرک اجتماعی رو به بالا، ترکیب اجتماعی و مشارکت عمومی نیست. برعکس، آن‌ها بخشی از مجموعه پیچیده‌ای از عوامل هستند که در مجموع، یا به تسریع الگوهای موجود کمک می‌کنند یا در ارتقای استراتژی‌های محلی در مجموعه‌ای از اقدامات همسو با یکدیگر همکاری می‌کنند. همان مفهومی که در پژوهش عمده در حیطه معماری و شهرسازی اسلامی و ایرانی با عنوان هویت شهری شناخته شده است.

پارک‌ها و بوستان شهری بخش دیگری از هویت شهری به حساب می‌آیند. عیسی احمد و مزیفه سیمیس (۲۰۱۷) در مقاله‌ای با عنوان "منظر شهری: از زیباسازی شهری تا توسعه پایدار منظر" به بخش‌های پیدا و پنهان راهبردهای شهری در حوزه زیباسازی شهری می‌پردازد [۷۳]. سربسزی فضاهای شهری بخشی از هویت شهری است. از آنجا که هدف اصلی

که موفقیت تحول عمدتاً با امکان ترکیب بدون دردسر حواس و مفاهیم جدید مکان‌ها با آنچه که از قبل وجود دارد تعریف می‌شود. بنابراین، هویت محلی را می‌توان به عنوان یکی از عوامل کلیدی تعیین‌کننده ادراک دگرگونی فضای شهری در نظر گرفت و منظر شهری را در برابر آسیب‌های احتمالی مقاوم تر می‌کند.

"هویت مدرن" بخش مهمی از فرهنگ شهرنشینی و هویت شهری در شهرهای امروز ایران به ویژه تهران است. میزان و نگرش به استفاده از عناصر زیبایی‌شناختی شهری و هویت شهروندی؛ از ریش‌های جامعه‌شناختی شهر و شهرسازی ریشه می‌گیرد. در شهرهای مدرن، مسائل مختلفی نمایان می‌شود. یکی از آنها مصرف است که عمیقاً با مدرنیته به عنوان فرهنگ رایج شهر در مفهوم جامعه‌شناختی آن آمیخته است. از جمله مهم‌ترین جلوه‌های مصرف در شهرهای امروزی، مصرف عناصری است که به کمک سیاست‌های شهری و به موازات زیباسازی فضاهای عمومی اعمال می‌شود که در ادبیات موضوع "مصرف عناصر زیبایی‌شناختی" نامیده می‌شود. مدتی است که تهران عناصر زیبایی‌شناسی شهری متفاوتی را در فضاهای عمومی عرضه می‌کند. با توجه به ضرورت شناخت میزان مصرف عناصر زیبانشناختی شهری و همچنین ارتباط متقابل آنها با هویت شهروندی افراد، ارزیابی سیاست‌های فرهنگی شهری ضرورت می‌یابد. بین مصرف عناصر زیبایی‌شناختی شهری و هویت شهروندان رابطه معناداری وجود دارد. تفسیر شکل این رابطه به پژوهشگران امکان ارزیابی اثربخشی سیاست‌های فرهنگی شهری را می‌دهد [۷۱]. به عبارت دیگر، "هویت مدرن" به عنوان بخش مهمی از فرهنگ شهرنشینی و هویت شهری تهران، از آن جداشدنی نیست.

هویت علاوه بر جنبه‌های ملموس، جنبه‌های غیرملموس هم دارد. فرانچسکا لسیس (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان "آیا ساخت زیرساخت‌های فرهنگی جدید و زیباسازی شهری

شناسایی اسناد مرتبط در شهر تهران و تشکیل بانک اطلاعاتی از اهمیت بالایی برخوردار است؛ یک بانک اطلاعاتی که چارچوب فنی شامل فرآیند، روش ها و فنون، محدودیت های پژوهش، برنامه زمانی و عملیاتی تفصیلی پژوهش را ترسیم سازد و بر اساس آن بتوان نسبت به ارائه چشم انداز و اهداف پژوهش در سطح شهر تهران با محوریت شهرداری تهران اقدام نمود. (جدول ۱)

مطالعات پایه مفاهیم متنوعی را در تحلیل هویت اسلامی ایرانی با تاکید بر حوزه وظایف و مأموریت های سازمان زیباسازی شهر تهران مطرح می سازد. (شکل ۲) مواردی که عبارتند از:

- محور اول: خیابان
- محور دوم: فضای باز شهری
- محور سوم: اماکن مذهبی
- محور چهارم: هندسه شهر
- محور پنجم: محله های شهری
- محور ششم: فضای بینابینی
- محور هفتم: فضای فرهنگی در شهر
- محور هشتم: سکونت
- محور نهم: میدان های شهری
- محور دهم: آموزش و فضاهای آموزشی

محورهای دهگانه ساخته شده در چارچوب نظری پژوهش در عمل همان محورهای عملیاتی برای اقدام در حوزه شناسایی هویت مدرن تهران و اقدام بهینه در جهت هویت سازی برای آینده تهران هستند. به عبارت دیگر، خیابان، فضای باز شهری، اماکن مذهبی، هندسه شهر، محله های شهری، فضای بینابینی، فضای فرهنگی در شهر، سکونت، میدان های شهری و آموزش و فضاهای آموزشی؛ مجموعه

این افزایش سرسبزی به نحوی زیباسازی است، از این رو، برای ارتقاء هویت شهری لازم است نیازهای شهر به فضاهای سرسبز شهری و ایجاد هویت شهری، در کنار هم به صورت خاص دیده شوند.

امیرعلی رونی، زهرا رونی و پریسا دراج (۲۰۱۵) در مطالعه خود با عنوان "تأثیر بناهای تاریخی شهری بر زیباسازی و ارتقای کیفیت بصری فضاهای عمومی شهری" [۷۴] نشان دادند که شهرهای کشور در حال توسعه در کنار پیشرفت علم و فناوری توسعه یافته اند و این باعث شده است، مسیرها و میادین شهری ناخوانا باشند. بر اساس تئوری لینچ، عوامل زیادی بر خوانایی شهرها و اینها تأثیر دارند عواملی که توسط طراحان و برنامه ریزان شهری دیده شده است. گره ها و نمادهای شهری از جمله این عوامل هستند تأثیر قابل توجهی بر خوانایی شهر.

بنابراین با توسعه شهرهای امروزی، ارائه گره های شهری، نمادها و بناهای تاریخی برای دسترسی بهتر شهروندان به مسیرها و اماکن موثر است. بی شک هجوم هنر به ویژه «آثار و تندیس های شهری» به فضاهای شهری یکی از مناسب ترین راهکارها برای زیباسازی برخی فضاها برای تجمع و ارتباط مردم است. علاقه شهروندان در شهرهای کنونی، در رابطه با هنرهای تجسمی و شهر، یک موضوع کلیدی و تأثیرگذار است. هنرهای شهری نقش مهمی در زیباسازی و ارتقای کیفیت بصری فضاهای عمومی شهری بر عهده دارند. برای هویت بخشی به سیما و منظر شهر تهران، استفاده از آثار و مجسمه های شهری، وارد کردن هنر شهری به فضاهای شهری، یکی از مناسب ترین راهکارهاست.

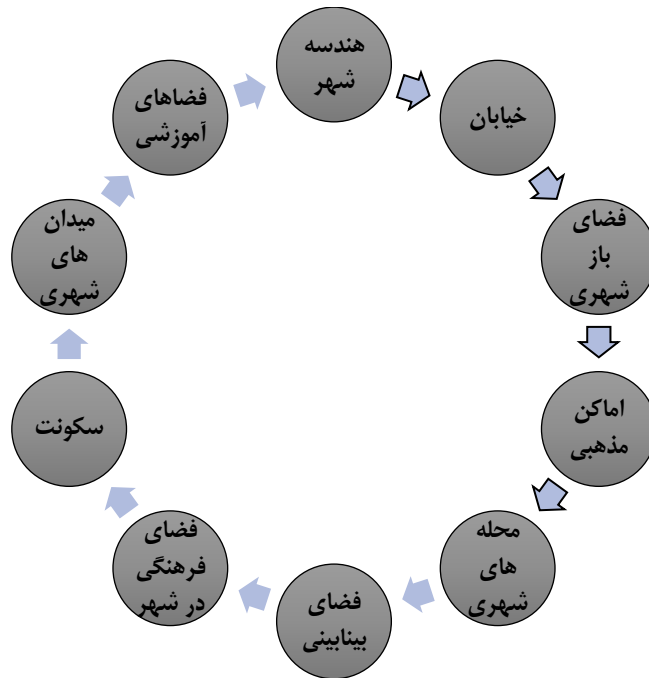
مواد و روش ها

از نظر روش شناختی، بیان مسئله، ضرورت پژوهش، اهداف و سؤالات پژوهش از پیشینه پژوهش های مرتبط با مکان یابی یا ایجاد فضاهای عمومی شهری ریشه می گیرد. در این میان

جدول ۱- محورهای بحث در هویت بخشی به عرصه های عمومی شهری در نظریات اندیشمندان معماری و شهرسازی

ردیف	نظریه پرداز	اولویت	منبع	محورهای بحث
۱	کار و دیگران (۱۹۹۲)	هویت بخشی به فضای عمومی	Carr et al., 1992:19	خیابان، اماکن مذهبی، محله های شهری، سکونت، فضای بینابینی،
۲	تیبالدز، ف. (۱۹۹۲)	ضرورت توسعه قلمروی عمومی	Tibbaldz, 1992:15-33	خیابان، میدان ها و فضای باز شهری، اماکن مسکونی، فضای بینابینی، حضور مردم در اماکن مذهبی
۳	زوکین، ظ. (۱۹۹۵)	تعامل شهروندی و شهر تعاملی	Zokin, 1995: 259	خیابان، هندسه شهر و شکل شهر، مشخصات فضای باز شهری، فضای بینابینی در میان ساختمان ها
۴	گل، یان (۱۹۹۶)	کیفیت بخشی به محیط	Gehl, 1996: 15	خیابان و دسترسی های اصلی، اماکن مذهبی و فرهنگی، فضای باز شهری، کوی، برزن، نواحی و محله های شهری
۵	لوفلان، ل. (۱۹۹۸)	رویکرد قانونی و حقوقی	Lofland, 1998: 8	خیابان و دیواره های آن، محله های شهری، چشم انداز هندسی و هندسه شهر، فضای بینابینی در شهر
۶	گل، ی. و گمزو، ل. (۱۹۹۹)	اولویت مسیرهای حرکتی	Gehl & Gemzoe, 1996: 10	خیابان، هندسه شهر، محله های شهری و محله های مسکونی، سکونت و حضور مردم در شهر
۷	کوهن، م. (۲۰۰۴)	همه شمولی زیباسازی شهری	Kohn, 2004: 11	خیابان و محورهای حرکتی، ساختار و هندسه شهر، سرزندگی محله های شهری، اماکن مذهبی،
۸	براون، آ. (۲۰۰۶)	افزایش سهم فضاهای عمومی	Brown, 2006: 10	خیابان، استخوان بندی و هندسه شهر، محله های شهری، سکونت، اماکن مذهبی و فرهنگی شهر
۹	منش، ج. (۲۰۰۷)	رویدادمداری	Mensch, 2007: 31	خیابان و مسیرهای دسترسی، فضای باز شهری، میدان های شهری و آموزش و فضاهای آموزشی
۱۰	کرمونا، متیو (۲۰۰۸)	مانع زدایی و دیوارزدایی	Carmona, 2008: 4	خیابان، فضای بینابینی، فضای فرهنگی در شهر، عناصر اصلی استخوان بندی هندسه شهر
۱۱	مدنی پور، علی (۱۹۹۶)	افزایش دسترسی پذیری	Madani Pour, 1996:148	خیابان ها، کوی ها و کوچه ها، محله های شهری، سکونت و محله های مسکونی، میدان های شهری
۱۲	والز (۱۹۹۶)	عمومی سازی و غیرشخصی سازی	Walzer, 1986:470	خیابان و دسترسی های اصلی و فرعی، هندسه شهر، محله های شهری، فضای بینابینی و میدان های شهری

- **هدف راهبردی:** ارتقاء هویت شهری در راستای چشم انداز «تهران؛ کلانشهر الگوی جهان اسلام»
  - **هدف اصلی:** هدف اصلی این تحقیق، به دست آوردن معرفی اجزای اصلی الگوی سازنده محله مسکونی متناسب با ابعاد اسلامی- ایرانی است؛ موضوعی در ذیل ادبیات نظری و تجربیات عملی در حوزه معماری سکونتگاهی و محله اسلامی و ایرانی همواره تأکید شده است .
- موقعیت‌های اقدام راهبردی در حوزه وظایف و ماموریت‌های سازمان زیباسازی شهر تهران با تأکید بر ارتقاء هویت اسلامی ایرانی شهر تهران را نشان می دهند.
- روش انجام پژوهش در حوزه اهداف به کاربردی بودن نتایج تکیه می نماید. از این منظر اهداف این تحقیق در بخش های راهبردی، اصلی، توسعه ای، بنیادی، کاربردی و عملیاتی قابل بررسی است:

شکل ۲- کلیدواژه های اساسی برگرفته از مطالعات پایه برای هدایت فرآیند اجرای پژوهش

مفاهیم حاصل از تهران شناسی برای کاربردی کردن توسط سازمان زیباسازی شهر تهران

- **هدف عملیاتی:** شناخت ویژگی های هویت اسلامی ایرانی معماری و شهرسازی تهران از طریق تحلیل لایه های مختلف هویتی در معماری و شهرسازی و باز نمود آن-ها در عناصر مختلف کالبدی فضایی از بافت ها و بناهای تاریخی تا نمادها و نشانه های شهری به گونه ای که توسط سازمان زیباسازی شهر تهران قابلیت کاربردی کردن و اجرا داشته باشد

مباحث اصلی پژوهش در ده حیطه، عاملی در جهت بازترسیم مسیر اجرای طرح محسوب می شوند، عاملی که روایی و پایایی آن با اشباع نظری محقق می شود، همان نقطه مشهور در تحقیقات کیفی که نشان دهنده کفایت مطالعات گردآوری شده جهت تحلیل و ارائه گزارش نهایی است. از این رو در پژوهش های اینچنین کیفی و چشم انداز ساز، یک مقوله بسیار مهم در روش تحقیق کیفی مفهوم اشباع نظری است.

- **هدف توسعه ای:** گشودن افق های جدید و پیشرو در معماری و شهرسازی تهران مبتنی بر شاخص های ارتقاء دهنده هویت معماری و شهرسازی با تمرکز بر ویژگی های هویت ایرانی اسلامی ایرانی
- **هدف بنیادی:** بازشناسی پارادایم ها، الگوها و شاخص های ارتقاء دهنده هویتی با تاکید بر هیت اسلامی ایرانی معماری و شهرسازی معاصر ایران و نیازهای تهران معاصر
- **هدف کاربردی:** ارائه پیشنهاداتی برای الگوهای ارتقاء دهنده هویت معماری و شهری برای شهر تهران براساس بوم، فناوری و منطقه گرایی با توجه به اهداف سند چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ و مسائل پیش روی شهر برای تحقق چشم انداز «تهران؛ کلانشهر الگوی جهان اسلام» با نگاه ویژه به اجرایی سازی

میراث معاصر تهران و الگویابی برای هویت شهری در معماری و شهرسازی از طریق مراجعه به ادبیات موضوع صورت می‌پذیرد. مبانی نظری و ادبیات موضوع با نگاهی به بازخوانی عملیاتی چشم انداز «تهران؛ کلانشهر الگوی جهان اسلام» و ابعاد مختلف آن به انجام می‌رسد. از این رو گام‌های اجرای پژوهش عبارتند از:

- شناسایی ادبیات موضوع و تحلیل نقادانه آن
- بازخوانی ادبیات نظری میراث معاصر تهران
- شناسایی حوزه عمل شهرداری تهران با تاکید بر حوزه وظایف و مأموریت‌های سازمان زیباسازی شهر تهران
- الگویابی محورهای دهگانه برای هویت شهری در معماری و شهرسازی
- اولویت‌یابی برای مداخله در شهر برای ارتقاء هویت اسلامی ایرانی شهر تهران
- چشم‌اندازسازی برای آینده شهر تهران با اولویت محورهای دهگانه

اولویت یافتن هویت اسلامی ایرانی برای توسعه و کیفیت بخشی به شهر و زیست شهری بخش مهمی از یک ابرانگاره بزرگ برای آینده تهران است که از طریق جستارهایی در نقد شکل‌گیری معماری و شهرسازی مدرن تهران محقق می‌شود. نتایج تحلیل نقادانه ادبیات موضوع می‌تواند علاوه بر تاکید بر حوزه وظایف سازمان زیباسازی شهر تهران، راهگشای سایر دستگاه‌های زیرمجموعه مدیریت شهری، سازمان‌ها و نهادهای مسوول مانند شهرداری، وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، وزارت راه و شهرسازی و غیره باشد.

از نظر شمول زمانی و مکانی، این مطالعه در حیطه مأموریت شهرداری تهران با تاکید بر حوزه وظایف و مأموریت‌های

«روش‌شناسی» و «کلیات روش‌شناختی پژوهش» بر اساس همین رویکرد «کیفی» شکل گرفته‌اند، زیرا هویت اسلامی ایرانی شهر تهران در اساس موضوعی کیفی است. در حوزه نظری، با عنایت به اهمیت هویت اسلامی ایرانی در ساختار محله در شهر اسلامی و ایرانی، روش استدلال و تحلیل منطقی بر پایه منابعی اصلی موضوع بنا نهاده شده که از تفسیرهای مورد تایید بهره می‌گیرد. بازخوانی میراث معاصر تهران و الگویابی برای هویت شهری در معماری و شهرسازی، به عنوان یک «مقوله کیفی» نیازمند تحلیلی موشکافانه است که راهبردهای عملیاتی مشخصی را در اختیار مدیریت شهری، سازمان‌ها و نهادهای مسوول مانند شهرداری، وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، وزارت راه و شهرسازی و غیره قرار دهد. «عملیات اجرای پژوهش» نیز مبتنی بر رویکرد کیفی است و بر کیفیت و عمق نتایج تاکید دارد و نه بر روش‌های آماری مرسوم؛ همان روش‌هایی که در حوزه‌های محتوایی مانند هویت اسلامی ایرانی شهر تهران محدودیت‌های پرشماری دارند. اشباع نظری کلید دستیابی به روایی و پایایی تحقیق کیفی است. به عبارت دیگر، پژوهش ساختاری «بینارشته‌ای» و «چندساحتی» دارد تا بتواند اهداف مورد نظر را برای تحقق شعار «تهران؛ کلانشهر الگوی جهان اسلام» فراهم آورد. بر اساس دسته‌بندی این تحقیق از یک سو بنیادی و نظری است و از سوی دیگر عملی و کاربردی. تحقیق در حوزه محله در شهر اسلامی و ایرانی، ساحتی عملی نیز دارد. در حوزه کاربردی به ارائه مفهومی و الگوی عملی از معماری و طراحی ساختار شهری محله اسلامی می‌پردازد. بر اساس تعریف، محله در شهر اسلامی و ایرانی مکانی است متناسب با نیازهای مادی و معنوی انسان در جهت توسعه و تکامل از منظر اسلامی. در فرآیند اجرای پژوهش، پژوهشگران به تهران به عنوان یک کل منسجم می‌پردازند و ابعاد «هویت اسلامی ایرانی» را از طریق بحث در خصوص شکل‌گیری معماری و شهرسازی مدرن تهران ادامه می‌دهند. از این رو، بازخوانی

[۷۵] ابعاد مهمی از ظرفیت های شهر تهران را گزارش نمودند.

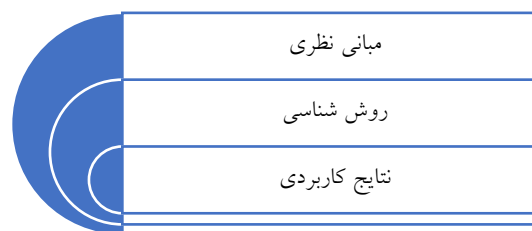
این عرصه های عمومی چشم اندازی هم برای آن ها که در شهر زندگی می کنند فراهم می آورند، و هم برای کنشگران در فضای عمومی و هم برای گردشگران و مسافران روزانه. بازتعریف هویت اسلامی ایرانی با تاکید بر حوزه وظایف و ماموریت های سازمان زیباسازی شهر تهران، با تاکید بر ویژگی های فضایی خیابان، فضای باز شهری، اماکن مذهبی، هندسه شهر، محله های شهری، فضای بینابینی، فضای فرهنگی در شهر، سکونت، میدان های شهری و آموزش و فضاهای آموزشی ممکن است. تحقق چشم انداز «تهران؛ کلانشهر الگوی جهان اسلام» و ابعاد مختلف آن، در گروه بازشناسی و بازخوانی دقیق میراث معاصر تهران و الگویابی برای هویت شهری در معماری و شهرسازی است. (جدول ۲)

محورهای دهگانه بحث، اعم از خیابان، فضای باز شهری، اماکن مذهبی، هندسه شهر، محله های شهری، فضای بینابینی، فضای فرهنگی در شهر، سکونت، میدان های شهری و آموزش و فضاهای آموزشی؛ هر یک در جای خود اهمیت به سزایی دارند. در حوزه عملیاتی می توان بر اساس ماتریس ارتباط شناسایی شده در جلسات کارشناسی، اولویت هایی را برای آن ها مشخص ساخت. موضوعات پرتکرار در ادبیات موضوع عبارتند از:

پرتکرارترین موضوعات در محور اول: خیابان

- خیابان عاملی در گسستگی بافت های بارز شهر شهری و ضرورت بازیابی هویت از دست رفته شهر تهران با توجه به آرمان شهر اسلامی
- بررسی تاریخی «سازمان فضایی شهر» با تأکید بر محورهای عمود بر هم و کهن الگوی چهارباغ در شهر اسلامی ایرانی و ضرورت توجه به حکمت

سازمان زیباسازی شهر تهران تعریف شده است. شمول زمانی ماموریت امروز و آینده و حیطه ماموریت معاونت اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران در راستای تحقق چشم انداز «تهران؛ کلانشهر الگوی جهان اسلام» می باشد. مطالعه از نظر زمانی به تحولات تهران مدرن می پردازند و مهمترین نکات برای شرایط امروزمین شهر را با نگاه ویژه به تحقق چشم انداز «تهران؛ کلانشهر الگوی جهان اسلام» مورد بررسی قرار می دهد. (شکل ۳)

شکل ۳- فرآیند حرکت به سوی نتایج کاربردی پژوهش برای شهر تهران

یافته ها

خیابان، فضای باز شهری، اماکن مذهبی، هندسه شهر، محله های شهری، فضای بینابینی، فضای فرهنگی در شهر، سکونت، میدان های شهری و آموزش و فضاهای آموزشی؛ بخش های مهمی از عرصه های عمومی هستند. این عرصه ها تمامی بخش های بافت شهری را که مردم به آن دسترسی فیزیکی و بصری دارند، در بر می گیرد. بنابراین این مکان ها از خیابان ها، پارک ها و چهار راه ها تا ساختمان های محصورکننده آن را شامل می شود. فضاهای عمومی به مثابه جلوه گاه، وسیله مهمی در به قاب کشیدن چشم انداز زندگی اجتماعی شهر دارند. یافته های پژوهش به صورت کلی ادبیات موضوع در این حوزه را تایید می کند. به عنوان نمونه محمد مهدی مولائی، هادی رضایی راد، طرلان صادقی پور (۱۴۰۲) در «نقش تحولات جمعیتی بر تغییرات دمای سطوح ابنیه و فضاهای باز شهری؛ نمونه موردی: کلانشهر تهران»

جدول ۲- محورهای بحث در هویت بخشی به عرصه های عمومی شهری در نظریات اندیشمندان معماری و شهرسازی

ردیف	نظریه پرداز	تعریف اولویت های فضاهای عمومی	حوزه عمل و ماموریت سازمان زیباسازی شهر تهران
۱	کار و دیگران (۱۹۹۲)	ما فضای عمومی را یک عرصه مشارکت می دانیم که در آن مردم فعالیت های کارکردی و تشریفاتی را انجام می دهند که موجب همبستگی اجتماع می شود و باید پاسخگو، دموکراتیک و معنی دار باشد	ایجاد و توسعه هویت شهروندی با تاکید بر "فضاهای مشارکت پذیر" با الگوی اسلامی ایرانی
۲	تیبالدز، ف. (۱۹۹۲)	عرصه های عمومی مهمترین بخش شهرها و محیط های شهری هستند. در چنین عرصه هایی بیشترین تماس، ارتباط و تعامل بین انسان ها رخ می دهد. ماهیت این مکان ها از مقیاس، شکل، اندازه و همچنین چگونگی ارتباط آنها با یکدیگر، کاربری ها و فعالیت هایی که در آن ها رخ می دهند و چگونگی تردد در آن ها تأثیر می پذیرد	توجه به نمای ساختمان ها و زیباسازی شهری از منظر حق شهروندی در فضای عمومی ایجاد مسولیت برای مالکان برای توجه به هویت اسلامی ایرانی شهر تهران
۳	زوکین، ظ. (۱۹۹۵)	فضاهای عمومی مهم اند چون مکان هایی هستند که غریبه ها آزاد و رها در آن ممزوج شده اند. فضاهای عمومی عرصه نخستین فرهنگ عمومی اند. آنها دریچه ای به روح شهرند.	تبدیل فضاهای عمومی به محلی برای تعامل بین نسل ها توسعه همبستگی اجتماعی و وحدت ملی با تاکید بر تعاملات شهروندی
۴	گل، یان (۱۹۹۶)	به خصوص حضور مردم دیگر، فعالیت های دیگر، رویدادها و الهامات یکی از مهمترین کیفیات فضای عمومی است	ضرورت اولویت دادن به کیفیت در فضای عمومی شهر
۵	لوفلان، ل. (۱۹۹۸)	عبارت فضای عمومی طیفی از ارتباطات قانونی میان عموم و فضا را پوشش می دهند	اهمیت قوانین و مقررات هدایت کننده هویت شهری
۶	گل، ی. و گمزو، ل. (۱۹۹۹)	الگوی استفاده در طول تاریخ متفاوت بوده است، باوجود تفاوت ها و ابهامات، فضای عمومی همیشه به عنوان مکان ملاقات، بازار و فضای عبور و مرور نقش ایفا کرده است	تاکید بر کوچه، خیابان و فضاهای عبوری برای هویت بخشی به شهر
۷	کوهن، م. (۲۰۰۴)	تعریف من از فضاهای عمومی بر سه اصل استوار است: مالکیت، دسترسی پذیری و همه شمولی. فضاهای عمومی در معنای جاری آن به مکانی اطلاق میشود که متعلق به دولت بوده و برای همگان بدون هیچ محدودیتی دسترسی پذیر است	ضرورت مناسب سازی عرصه های عمومی شهر برای همه گروه های اجتماعی به خصوص معلولین
۸	براون، آ. (۲۰۰۶)	فضای عمومی به معنای تمام فضاهای کالبدی و روابط اجتماعی است که استفاده از آن فضا را در قلمروی غیرخصوصی شهرها تعریف می کنند. فضای عمومی شهری شامل میدان ها، معابر و خیابانها، همین عرصه های خالی و لبه ها نیز میشود	توسعه فضاهای عمومی و جمعی برای افزایش عدالت فضایی اهمیت زمینه سازی برای ارتقاء کیفیت کالبدی فضاهای شهری
۹	منش، ج. (۲۰۰۷)	فضای عمومی فضایی است که در آن افراد در فعالیت های عمومی شرکت می کنند، می بینند و دیده می شود.	اهمیت توسعه فضاهای فعال شهری به سمت رویدادمرداری و فضاهای رویدادمدار
۱۰	کرمونا (۲۰۰۸)	فضاهای عمومی به تمامی قسمت های از محیط ساخته شده و طبیعی، عمومی و خصوصی، داخلی و بیرونی، شهری و روستایی اطلاق میشوند که عموم به آنها دسترسی آزاد و نه لزوما بدون محدودیت دارند	مانع زدایی از شهر و دیوارزدایی از محدوده های عمومی شهر با هدف افزایش دسترسی
۱۱	مدنی پور (۱۹۹۶)	فضای عمومی را میتوان به مثابه فضایی تعریف کرد که اجازه میدهد مردم به آن و فعالیت های درون آن دسترسی داشته باشند و فضایی است که یک کارگزار عمومی آن را کنترل می کند، فضایی که در جهت منافع عمومی تأمین و اداره می شود	مانع زدایی از فضاهای شهری با هدف رونق استفاده همگانی از آن ها کنترل مزاحمت ها و مانع هایی که در مسیر استفاده صحیح از فضاهای عمومی ایجاد می شود
۱۲	والز (۱۹۹۶)	فضای عمومی فضایی است که آن را با غریبه ها سهیم هستیم. فضایی است برای سیاست، مذهب، داد و ستد و ورزش، فضایی برای هم زیستی مسالمت آمیز و برخوردهای غیرشخصی	ضرورت توسعه تعامل میان گروه های مختلف اجتماعی و نسلی

- معناگرایانه عدد چهار در چارباغ های ایرانی
  - بررسی نقش شاخصه های معماری ایرانی اسلامی در محور پیاده در راستای توجه به رویکرد پایداری اجتماعی در شهر
  - تحلیلی بر ساختار شهر اسلامی با رویکرد توسعه پایدار و معرفی خیابان به عنوان مکان درک شهر مدرن
  - تقابل خیابان و بازار در تخریب های پهلوی اول از طریق تحلیل فضایی کالبدی فرآیند شکل گیری بازار به عنوان یکی از ارکان اصلی استخوانبندی شهر ایرانی اسلامی مانند بازار تاریخی تهران
  - تحلیلی بر مصوبات شورای عالی شهرسازی و معماری در شکل گیری سیما و منظر شهرهای اسلامی ایرانی و جایگاه خیابان در آن
  - تدوین راهبردی طراحی جداره های بناهای میان‌افزا در بافت تاریخی شهری از طریق شناخت عناصر معماری دوره معماری قاجاریه با توجه به اهمیت خیابان
  - انواع نشانه‌های خیابان های شهری معاصر ایران و تعریف انواع خیابان
  - تقابل خیابان مدرن با باغسازی کاخ های قاجار در تهران
  - خیابان محلی برای زندگی شهری و نقش موثر مولفه های کالبدی در طراحی نمای معماری و تاثیرات روانشناختی رفتاری
  - نقش هنر در هویت بخشی به سیما و منظر شهر تهران از طریق واکاوی اصول نقاشی دیواری در طراحی خیابان های شهری و محورهای حرکتی
  - اهمیت خیابان به عنوان عنصری مدرن در واکاوی هنجارهای سیمای شهر ایرانی اسلامی
  - راهکارهای احیای الگوهای معماری اسلامی در طراحی نمای شهری
  - بازشناسی مفهوم رنگ در معماری اسلامی و نقش آن در هویت اسلامی ایرانی خیابان های شهر تهران
  - بررسی تأثیر جداره های خیابان بر هویت فضای شهری بر آسایش حرارتی شهروندان از منظر تابش خورشیدی
  - خیابان به عنوان بخشی از رویدادهای شهر و آموزه های بافت های قدیمی، کهن و تاریخی شهر تهران مانند فضای پیشخوان ارگ شهر
  - بررسی تاثیر حفظ خیابان های اصلی در مجاورت آثار و بافت های ارزشمند تاریخی در احیای ارزش های معماری ایرانی اسلامی مانند مجموعه سبزه میدان که نقشی هویتی و زیبایی شناسانه را هم زمان ایفا می کند
  - شناخت خیابان به عنوان عنصری برای مردم ارتقای سیمای شهر ایرانی اسلامی در خلق فضاهای شهری مردم وار
  - خیابان برای انسان مسلمان و هماهنگ با زندگی اسلامی از طریق بازشناسی مبانی عرفانی در معماری اسلامی؛ با تاکید بر فقه پویای شیعی به عنوان رویکردی عرفانی و مفهومی به اندیش های اصیل اسلامی ایرانی
  - بازطراحی جداره خیابان ها و بزرگراه های شهری با رویکرد ارتقاء هویت اسلامی ایرانی شهر تهران و توسعه فرهنگ پیاده مداری و ایجاد فضاهای چندعملکردی
  - اهمیت خیابان و بررسی تاثیر ضوابط ساختمانی بر شکل خیابان ها و کیفیت سیمای شهر
- پرتکرارترین موضوعات در محور دوم: فضای باز شهری**
- ضرورت بازیابی هویت فضاهای باز شهری؛ راهکاری در بهبود کیفیت و «احیای هویت شهری»

- ساماندهی فضاهای باز فعال و پویای شهری بر اساس ارزیابی «ساختار باغ ایرانی» به عنوان منبع الهام در طراحی پارک های شهری
  - بازطراحی فضاهای باز شهری بر اساس اصول و ارزش های پایداری اجتماعی معماری سنتی ایران در جهت افزایش «حس امنیت» و آسایش
  - شناخت فضاهای باز شهری به عنوان محلی برای «مراسمات آیینی» با بررسی تأثیر هویت بخش مراسم آیینی مانند تعزیه در ایجاد فضاهای جمعی شهر ایرانی و تجربه موفق «تکیه دولت» در تهران قدیم
  - بررسی مفهوم «امنیت» در طراحی قلمروهای عمومی فضاهای باز شهری با توجه به نقش برخی از محورها مانند خیابان ناصرخسرو تهران در تقویت شالوده نوسازی شهر تهران
  - بررسی مفهوم فضای شهری در شهر اسلامی از طریق خوانش نظریات مربوط به تحولات تاریخی الگوی شهرهای اسلامی
  - شناخت معماری شبانه فضاهای باز شهری با تأکید بر نقش منظر شبانه در حفظ و ارتقاء هویت شهری به منظور هویت بخشی به سیما و منظر شهر تهران
  - تأثیر خاطره جمعی بر نام گذاری فضاهای شهری
  - تأثیر ساماندهی قرارگاه های رفتاری بر ارتقاء فرهنگ شهرنشینی در فضاهای باز شهری
  - تبیین شرایط و مقدمات تحقق شهر اسلامی با شناخت تجربیات جهانی در طراحی فضاهای باز شهری از منظر معماری اسلامی
  - تحقق فضای کیفی بر اساس رویکرد «ذکر» و تذکر در معماری اسلامی در فضاهای باز شهری
  - فضاهای باز شهری همگانی از طریق تحلیل «عدالت فضایی» در پراکنش خدمات محله ای در شهر
  - تداوم حضور موثر عناصر ارزشمند تاریخی در فضای شهری و طراحی شهری با رویکرد حفظ هویت و ایجاد پویایی و سرزندگی
  - تحلیل آفرینش هویت و مفهوم حس مکان، با رویکردی پدیدارشناسانه به فضاهای باز شهری در بافت قدیم شهر تهران
  - ارزیابی فضاهای باز شهری بر اساس عملکرد و حضور مثلث امنیت، حریم و آسایش در معماری ایرانی اسلامی و انطباق آن با معماری معاصر ایران
  - شناسایی رویکردهای موثر در پیدایش شهرهای ایرانی اسلامی با تأکید بر فضاهای باز شهری
  - هویت بخشی ایرانی اسلامی به فضاهای شهری از طریق تجلی «خرده فرهنگ ها» و نشانه ها
  - تدوین معیار های راهبردی توسعه بافت تاریخی شهر از طریق شناخت تقابل تفکر و معماری در مکتب تهران و سبک دوران قاجار در فضاهای باز شهری
  - رابطه امنیت و معماری با گردشگری در محله های تاریخی شهرهای ایران اسلامی با تأکید بر فضاهای باز شهری در بافت تاریخی شهر تهران
  - بسترسازی برای تحقق اصل سلسله مراتب در ارتقاء امنیت شهرهای امروز با استفاده از راهبردهای برنامه ریزانه تا راهکارهای طراحانه در فضاهای باز شهری
- پرتکرارترین موضوعات در محور سوم: اماکن مذهبی**
- بازشناسی عناصر معماری ایرانی و معماری بومی به کار گرفته شده در بناها و اماکن مذهبی برای استفاده در مجتمع های فرهنگی معاصر و تکیه بر آن ها به عنوان عناصر مرجع در هویت اسلامی ایرانی شهر تهران

- بازشناسی مفهوم آرامش در مطالعه تطبیقی نورد در فضای عبادی مساجد ایرانی با تاکید بر مساجد مهم و هویت بخش شهر تهران
- بررسی تاثیر فرم قوس و شکل گنبدها در اتحاد عناصر در بافت شهرهای اسلامی از دیدگاه عرفان با رویکرد وحدت در معماری اماکن مذهبی
- بررسی تاثیر نور در اماکن مذهبی و با تاکید بر اهمیت معماری ایرانی و اسلامی
- بررسی نقش عوامل موثر در شکل گیری شهر اسلامی بر پایداری اجتماعی از طریق بررسی نقش مسجد و اماکن مذهبی در تعاملات اجتماعی و فرهنگی
- بررسی نقش مصالح، نمادها، سمبلها و تزئینات در معنا آفرینی معماری ایرانی اسلامی به خصوص بافت های قدیمی، کهن و تاریخی شهر تهران با تاکید بر جایگاه اماکن مذهبی
- درک اهمیت اماکن مذهبی مانند تکیه، مسجد و حسینیه در شهر از طریق بازخوانی مراسم آئینی و بهینه یابی فضای معماری اماکن مذهبی
- معاصر سازی المان به کار رفته در اماکن مذهبی از طریق بررسی طرح های کاشی هفت رنگ در مجموعه های تاریخی شهر
- بررسی ظرفیت های نهفته در جاذبه اماکن مذهبی برای توسعه کمی و کیفی توریسم مذهبی با تاکید بر نقش عناصر هویت بخش در سیما و منظر شهر تهران برای تدوین سیاست ها و راهبردهای تقویت توریسم مذهبی در اماکن مذهبی
- بررسی کالبدی تزئینات آینه کاری اماکن مذهبی و در بقاع متبرکه از منظر؛ نقش، ترکیب و مفاهیم
- بازخوانی و بررسی نقش حکمت هنر اسلامی در شکل گیری تزئینات مساجد تهران قدیم
- جایگاه گورستان ها در شهرسازی اسلامی به عنوان بخشی از اماکن مذهبی
- مطالعاتی در تغییرات پلان مساجد و سایر اماکن مذهبی در گذر زمان
- شناخت اهمیت اماکن مذهبی و نماد پردازی به کار رفته در معماری مساجد تهران برای معاصر سازی در تهران امروز
- بررسی نمادها در کالبد معماری ایرانی اسلامی با تاکید بر وجوه مشترک معماری اسلامی ایران و هنر سنتی ایران در اماکن مذهبی تهران
- شناخت آب انبارهای تاریخی به عنوان بخشی از موقوفات اماکن مذهبی تهران با هدف توسعه راهبردی برای حفظ هویت و خوانایی شهرها
- تاثیر هویت آفرین فرهنگ وقف به بهانه اماکن مذهبی تهران، بر میزان حس تعلق و تعاملات اجتماعی ساکنین محله های شهری مانند محلات منطقه ۱۲ تهران به عنوان یکی از محلات پیشرو در سنت وقف
- تحلیل و بررسی مضامین نقوش کاشیکاری شده ابنیه و اماکن مذهبی تهران در عصر قاجار
- شناخت حکمت معماری و شهرسازی اسلامی با محوریت مسجد و سایر اماکن مذهبی تهران
- خوانش عرفانی، نور و رنگ در معماری مساجد تهران
- ره یافتی جهت تداعی مفهوم زیبایی در طراحی اماکن مذهبی تهران با الگوگیری از بناهای بارزش میراث فرهنگی و تاریخی در شهر تهران
- ساماندهی قرارگاه های رفتاری با تاکید بر مراسم و فعالیت های آیینی و مذهبی در مجاورت اماکن مذهبی تهران در مناسبت های مختلف
- شناخت اماکن مذهبی تهران به عنوان نمود هویت معماری ایرانی

- شناسایی عوامل موثر بر طراحی بافت ها و بدنه های شهری با تاکید بر ابعاد زیبایی شناسی و زیست محیطی
  - لوازم شکل گیری معماری ایرانی اسلامی از منظر طراحی پژوهی همراه با نگاهی به جایگاه مقررات ساختمانی
  - نقش فرهنگ بر ارتقای کیفیت زیبا شناسی محیطی با تاکید بر بازار های سنتی ایرانی اسلامی
  - هندسه در معماری از دیدگاه حکمت هنر اسلامی
  - بازآفرینی هندسه دوران اسلامی در سیمای شهری با تاکید بر مفهوم باز زنده سازی سیمای دیروز و چشم انداز فردا
  - شناخت اهمیت «بازار» در معماری و شهرسازی اسلامی و ایرانی و جایگاه بازار در شهرهای اسلامی
- پرتکرارترین موضوعات در محور پنجم: محله های شهری**
- بررسی ابعاد و عوامل ایجاد حس تعلق به مکان در محلات قدیم ایران اسلامی جهت تبیین الگوی طراحی مرکز محله در مجتمع های مسکونی امروزی شهر
  - بررسی الگوهای اولیه تاثیرگذار در طراحی محله های معاصر با رویکردی برمفاهیم انعطاف پذیری
  - بررسی الگوهای رویداد در معماری و بافت های قدیمی، کهن و تاریخی شهر
  - بررسی ضوابط و مقررات معماری در بافت تاریخی شهر به خصوص در پهنه بافت درون شهری
  - بررسی و مقایسه بخشی از الگوهای پایدار بکاررفته در محلات شهرهای قدیم و جدید
  - تاثیر فلسفه زیبایی شناسی ملاصدرا بر معماری و شهرسازی اسلامی و جلوه های بروز آن در معماری سنتی ایران به خصوص بافت های قدیمی، کهن و تاریخی شهر تهران
- مبانی معماری مکتب تهران برگرفته از مکتب نگارگری در اماکن مذهبی تهران در دوره قاجاریه
  - نقش محراب در هنر و معماری اسلامی از طریق بازخوانی نقش مساجد به عنوان موزه های هنر اسلامی و تزئینی در معماری ایرانی اسلامی
  - نقشی از بهشت در باغ ایرانی به مثابه مناظر گردشگری مذهبی در مراجعه مردم و گردشگران به اماکن مذهبی تهران
  - بررسی تزئینات کاشیکاری سردر ورودی اماکن مذهبی تهران و تزئینات معماری گنبد مساجد مختلف شهر تهران
  - بازشناسی الگوی بقاع متبرکه به عنوان عناصر هویت ساز و هویت آفرین در شهر
  - استفاده از انواع مقرنس و مصادیق کاربرد آن در بناهای امروزی با الهام از اماکن مذهبی تهران و بناهای تاریخی و مذهبی آن
- پرتکرارترین موضوعات در محور چهارم: هندسه شهر**
- بازشناسی صورت و معنا در معماری ایرانی و اسلامی برای کاربست در نظام معماری و شهرسازی شهرداری تهران
  - بررسی الگوهای روانشناختی ساخت شهر از منظر قرآن مجید و احادیث ائمه اطهار برای کاربست هویت اسلامی ایرانی با تاکید بر حوزه وظایف و ماموریت های سازمان زیباسازی شهر تهران
  - بررسی تحلیلی عوامل ادراک محیطی و ویژگی های ساختار هندسی در معماری ایرانی و اسلامی بر پایه اصول نظریه گشتالت مانند مسجد جامع بازار تهران که نمونه موفق از طراحی بر پایه اصول نظریه گشتالت محسوب می شود
  - تحلیل هندسی و روش صحیح بکارگیری معماری پارامتریک در طراحی معماری اسلامی

- ارزیابی معیارهای پایداری زیست محیطی در ارتباط با مولفه های شهراسلامی در محله های نوساز
  - بررسی ویژگی های ساختاری معماری سنتی با مصالح بومی به عنوان یکی از ویژگی های معماری اسلامی در ساخت و ساز جوامع و دلایل عدم استقبال مردم از این نوع معماری در شرایط امروز تهران
  - تاثیر سلسله مراتب بر اشاعه هویت فرهنگی در بازارهای سنتی ایران با رویکرد بر بازار بین الحرمین تهران
  - عوامل موثر در تبدیل تالار شهر به نشانه در منظر شهری با توجه به ویژگیهای معماری ایرانی اسلامی
  - فضای شهری اسلامی اعم از کیفیت ها و مفاهیم رهیافتی برای اصول طراحی خیابان مخصوص پیاده شهر تهران ارائه می دهند
  - مدل مفهومی معماری معاصر در مواجهه با سیر تاریخی معماری ایران اسلامی
  - مطالعه تطبیقی معماری بازار به عنوان فضای بینابینی به منظور هویت بخشی به سیما و منظر شهر تهران
- پرتکرارترین موضوعات در محور هفتم: فضای فرهنگی در شهر**
- کاربرد المان های شهری با هویت اسلامی ایرانی و عناصر هویت بخش
  - ابعاد و مولفه های هویت در منظر شهری
  - ارزیابی تطبیقی نمادها، نشانه ها و تزیینات در معماری دوران اسلامی
  - بررسی عقاید و باورها بر معماری تهران با رویکرد حکمت و هنر اسلامی در شهر به عنوان عنصری هویت بخش

- حضور آب در معماری ایران با تاکید بر آموخته های اسلامی ایرانی
  - خوانشی از مؤلفه های مؤثر در شکل گیری تصویر ذهنی شهروندان از بناهای تاریخی
  - خوانش تحلیلی انگاره های معماری ایرانی اسلامی در سیمای شهر
  - زیبایی شناسی ایرانی و جستجوی هویت برای معماری معاصر ایران و مناسبات آن با هویت یابی در معماری امروز
  - سیر تحول و دگرگونی کالبدی شهر تاریخی در جستجو در ژرف ساخت های معنایی معماری ایرانی اسلامی
  - سیمای شهر ایرانی- اسلامی با رویکرد ارتقاء منظر شهری
  - عوامل موثر بر بافت و هویت شهرهای اسلامی با رویکرد ویژه به تاثیر عوامل انسانی و فرهنگی
  - مؤلفه ها و ویژگیهای نگرش اسلامی در شهرسازی نوزایی شهری به مثابه بازتولید سنت در شهر با رویکرد ایجاد سازمان فضایی نوین در شهر اسلامی
  - باززنده سازی بافت فرسوده شهری و بافت های قدیمی، کهن و تاریخی شهر
  - بازنگری انتقادی به تعریف حرائم در بافت تاریخی رویکردی ضابطه مند با تعاریف؛ با هدف حفظ و تقویت هویت بافت های قدیمی، کهن و تاریخی شهر تهران
  - امکان سنجی گردشگری پایدار، در جهت بقا معماری ایرانی و اسلامی با تاکید بر مشارکت ساکنین مردم در بافت قدیم شهر تهران
- پرتکرارترین موضوعات در محور ششم: فضای بینابینی**

- تاثیر فلسفه تزئینات و نقوش در معماری ایرانی اسلامی و شناخت تاثیر این نوع از معماری ایرانی اسلامی شهر تهران در جذب گردشگر
  - شناخت تأثیر بافت های تاریخی پیاده مدار بر جنبه های فرهنگی و اجتماعی با تاکید بر تأثیر معماری بر فرهنگ و رفتار از طریق تبیین مولفه های پیاده مداری در بافت تاریخی
  - جایگاه فرهنگ گرایی در توسعه پایدار هویت اسلامی ایرانی با تاکید بر حوزه وظایف و ماموریت های سازمان زیباسازی شهر تهران
  - حکمت اسلامی در معماری مسکونی ایران در دوره مدرن و پست مدرن به منظور هویت بخشی به سیما و منظر شهر تهران
  - شناخت بررسی شبستان در مساجد با محوریت معماری ایرانی اسلامی
  - مسکن ایرانی از طریق معاصر سازی ارزشهای معماری سنتی
  - سلسله مراتب فضاهای مذهبی برای کاربرد و بهره گیری از سنت های معماری و شهرسازی ایرانی اسلامی
  - مبانی وصول به نسخه ایرانی شهر پایدار
  - نگاهی تطبیقی به نمادها و نشانه در معماری ایرانی-اسلامی در گذر زمان از دیروز تا امروز
- پرتکرارترین موضوعات در محور هشتم: سکونت**
- ارزش های معماری سنتی با تاکید بر خانه های میراثی شهر
  - انعطاف پذیری در مسکن سنتی ایران، راهکاری برای دستیابی به پایداری اجتماعی در طراحی مسکن منعطف معاصر
  - بازخوانی معماری پایدار بر اساس اصول معماری ایرانی-اسلامی در بناهای بلندمرتبه و امروزی شهر تهران
  - بازشناسی اصول و معیارهای طراحی ایرانی اسلامی در مجتمعهای مسکونی با رویکرد امنیت اجتماعی
  - بازشناسی کهن الگوی طراحی معماری خانه های کهن شهر
  - بررسی تطبیقی صورت مسکن سنتی در مناطق مرکزی شهر تهران با الگوی سازماندهی فضا برای هویت بخشی به سیما و منظر شهر تهران
  - بررسی تطبیقی فضاهای حریم در معماری خانه در خانه های سنتی و معاصر شهر تهران به منظور هویت بخشی به سیما و منظر شهر تهران
  - بررسی رابطه زمینه گرایی، در راستای توسعه ارزش های معماری ایرانی اسلامی
  - بررسی اهمیت فضای سبز شهری و سکونت محاط در طبیعت
  - بررسی تطبیقی اصول پایداری با ویژگیهای معماری سنتی ایران در اقلیم گرم و خشک
  - بررسی کتیبه های خانه های قدیمی شهر تهران
  - بررسی معماری پایدار به عنوان مولفه ای ریشه ای از اصل معماری ایرانی اسلامی
  - بررسی نقش زمان در شکل گیری زندگی جمعی محلات سنتی شهرهای ایران به خصوص شهر تهران در تعامل و تقابل سنت و مدرنیسم
  - شناسایی ابعاد هنر نقاشی در معماری داخلی خانه های دوره قاجار شهر تهران
  - راهکارهای طراحی جهت بازآفرینی بافت های قدیمی، کهن و تاریخی شهر تهران
  - بررسی نظریه روان شناسانه افراد درونگرا و برونگرا درارتباط با معماری درونگرا و برونگرای مسکونی

هویت اسلامی ایرانی با تاکید بر حوزه وظایف و

ماموریت های سازمان زیباسازی شهر تهران

- سیر تحول الگوی خانه های ایرانی و الگوهایی برای هماهنگی فرم و فرهنگ بافت های قدیمی، کهن و تاریخی شهر تهران

پرتکرارترین موضوعات در محور نهم: میدان های شهری

- الهام فرم میدان از باغ های تهران از طریق بازشناسی معیارهای ایرانی و اسلامی موجود در باغ سازی ایرانی و کاربردی سازی آن ها در طراحی فضاهای فعال و پویای شهری
- تحلیل میدان به عنوان قلب فضاهای فعال و پویای شهری
- شناسایی تهران به عنوان شهر پیشگام در طراحی میدان های شهری
- بازآفرینی میدان های شهر تهران متناسب با هویت اسلامی ایرانی شهر تهران

پرتکرارترین موضوعات در محور دهم: آموزش و فضاهای

آموزشی

- معرفی تهران به عنوان شهری خلاق و پیشرو در فضاهای آموزشی
- توسعه آموزش همگانی مستقیم و غیرمستقیم هویت اسلامی ایرانی با تاکید بر حوزه وظایف و ماموریت های سازمان زیباسازی شهر تهران
- بررسی دیدگاه های فکری معماران ارزشمند معماری سنتی ایران در طراحی بناهای فرهنگی امروزی شهر تهران با مضمون معماری ایرانی
- مفهوم نمادگرایی در عناصر معماری باغ ایرانی در کاخ های قاجاری تهران

ایران با هدف هویت بخشی به سیما و منظر شهر

تهران

- تاثیر رنگ نور طبیعی در ادراک حسی انسان از فضای نشیمن با توجه به خانه های باارزش میراث فرهنگی و تاریخی در شهر تهران

- ارزیابی تاثیر اقلیم بر طرح و شکل خانه های سنتی و باارزش تهران

الگوهای اخلاقی اسلامی در معماری مسکونی ایران در

دوره معاصر با بررسی خانه های باارزش میراث فرهنگی و تاریخی در شهر تهران

- ارائه راهکار مبتنی بر ضوابط و مقررات شهرداری تهران
- تحلیل شاخصهای کالبدی شهر اسلامی بر اساس تحلیلی میان رشته ای بر مسکن آپارتمانی با تأکید بر متون دینی
- جستاری بر راز جاودانگی شهرهای ایرانی اسلامی با تاکید بر بافت قدیمی شهر تهران
- حفظ خاطرات جمعی در احیاء بافت های فرسوده شهری و بافت های قدیمی، کهن و تاریخی شهر تهران
- ضوابط و مقررات مصوب شهرسازی و معماری ارگان ها بر کالبد مسکونی معماری ایرانی اسلامی معاصر هویت اسلامی ایرانی با تاکید بر حوزه وظایف و ماموریت های سازمان زیباسازی شهر تهران
- مصرف انرژی برق و گاز در ساختمانهای مسکونی و لزوم توجه به اقلیم در طراحی و اجرای ساختمانها شهرداری تهران
- نسبت متقابل سازندگی اسلامی و سازندگی پایدار بافت های قدیمی، کهن و تاریخی شهر تهران
- نقش آموزه های دینی و ارزش های فرهنگی اسلامی در شکل گیری مسکن ایرانی اسلامی

- معرفی الگوها و شاخصه های نمای معماری اسلامی ایرانی برای ارزیابی نماهای موجود در حوزه زیباسازی شهری
- طراحی و ارزیابی راه حل های اصلاحی برای بررسی مشکلات حاصل از تخریب های دوره تخریب های پهلوی اول که در عمل به قطع بافت تاریخی و آسیب به سازمان فضایی و کالبدی بازار منتهی شده است
- معرفی و بازطراحی انواع نشانه های خیابان های شهری معاصر ایران و تعریف انواع خیابان در قالب یک محورچه و دستورالعمل اجرایی برای مناطق مختلف شهرداری تهران
- ترویج برنامه های مناسبی برای تبدیل خیابان به محلی برای زندگی شهری
- ارزیابی بسته پروژه های بازطراحی و اصلاح الگوهای معماری اسلامی در طراحی نمای شهری
- ترویج اهمیت و مفهوم رنگ در فرهنگ اسلامی و نقش آن در هویت اسلامی ایرانی خیابان های شهر تهران
- بازطراحی و مناسب سازی خیابان به عنوان بخش از رویدادهای شهر مانند فضای پیشخوان ارگ تهران
- شناخت خیابان به عنوان عنصری برای مردم ارتقای سیمای شهر ایرانی اسلامی درخلق فضاهای شهری مردم وار
- تدوین مبانی نظری و روش های اجرایی کاربرد عناصر طراحانه در معماری اسلامی؛ با تاکید بر فقه پویای شیعی به عنوان رویکردی عرفانی و مفهومی به اندیش های اصیل اسلامی ایرانی
- راهبردها و راهکارهای مربوط محور دوم: فضای باز شهری

- نسبت اسلام با فرایندهای انسانی در ذیل مشیت الهی و راهبردها و راهکارهایی برای خلق آثار هنری، معماری و شهرسازی
- ویژگی های معماری مطلوب از نگاه منابع دینی اسلامی در آموزش و فضاهای آموزشی با تاکید بر حوزه وظایف و ماموریت های سازمان زیباسازی شهر تهران

بحث و نتیجه گیری

برنامه راهبردی "بازخوانی میراث معاصر تهران و الگویابی برای هویت شهری در معماری و شهرسازی" یکی از مهمترین بخش ها در دست یابی به نتایج پژوهش است. به عبارت دیگر، ارائه اهداف خاص هر بخش، مقدمه ای برای تدوین برنامه تحقق پذیری پروژه و شکل دهی به چارچوب ارزیابی پژوهش پیش و پس از اجرا خواهد بود. بر اساس نتایج این مطالعه می توان نسبت به ارائه شرح خدمات طراحی ارزیابی کرد، نوعی از سبد پیشنهادهای عملیاتی در شهر همراه با ارائه برنامه ارزیابی پیش و پس از اجرا. این مهم ضروری است در محورهای چون خیابان، فضای باز شهری، اماکن مذهبی، هندسه شهر، محله های شهری، فضای بینابینی، فضای فرهنگی در شهر، سکونت، میدان های شهری و آموزش و فضاهای آموزشی دیده شوند. توصیه های عملیاتی در ارتقاء هویت اسلامی ایرانی با تاکید بر حوزه وظایف و ماموریت های سازمان زیباسازی شهر تهران عبارتند از:

راهبردها و راهکارهای مربوط محور اول: خیابان

- ضرورت طراحی الگوهای قابل قبول برای نمای ساختمان های شهری در خیابان های مختلف و ارزیابی آن ها به مردم برای احیا و بازیابی هویت از دست رفته شهر تهران با توجه به آرمان شهر اسلامی

- تاکید بر نقش و تاثیر فرم قوس و شکل گنبدها در اتحاد عناصر در بافت از دیدگاه عرفان اسلامی با رویکرد وحدت در معماری اماکن مذهبی
- تاکید بر نورپردازی اماکن مذهبی تهران به عنوان عناصر شاخص هویت بخش به منظر شبانه تهران
- تدوین و معرفی نقش مصالح، نمادها، سمبل ها و تزئینات در معنا آفرینی معماری ایرانی اسلامی به خصوص بافت های قدیمی، کهن و تاریخی شهر تهران با تاکید بر جایگاه اماکن مذهبی تهران
- افزایش و توسعه ظرفیت های نهفته در جاذبه اماکن مذهبی برای توسعه کمی و کیفی توریسم مذهبی با تاکید بر نقش عناصر هویت بخش در بقاع متبرکه تهران

راهبردها و راهکارهای مربوط محور چهارم: هندسه شهر

- استخراج عناصر اساسی در هندسه شهر و استخوانبندی تهران قدیم با هدف حفظ اصل یکپارچگی در بافت کهن و تاریخی شهر
- معرفی مسجد به عنوان عنصر وحدت آفرین در هندسه شهر و جایگاه مساجد اصلی شهر مانند مسجد جامع بازار در یکپارچگی استخوانبندی تهران قدیم
- شناخت اهمیت و جایگاه بازار در هندسه شهرهای اسلامی و احیای محور حرکت پیاده در بازار تهران

راهبردها و راهکارهای مربوط محور پنجم: محله های

شهری

- تدوین راهبرد «محله اسلامی» با مرکزیت مسجد به عنوان بخش مهم تحقق چشم انداز «تهران؛ کلانشهر الگوی جهان اسلام»
- تبیین فلسفه زیبایی شناسی ملاصدرا و نقش آن در اسلامی سازی محله های شهری به خصوص طرح

- تعریف فضای باز شهری به عنوان بخشی از «حیات طیبه اسلامی» با هدف «احیای هویت شهری»
- ساماندهی فضاهای باز فعال و پویای شهری با الهام از «ساختار باغ ایرانی» به عنوان منبع الهام در جهت افزایش «حس امنیت» و «آسایش»
- شناخت فضاهای باز شهری دارای پتانسل برای «مراسمات آیینی» مانند تعزیه و بازطراحی آن ها
- معرفی فضاهای باز شهری دارای ظرفیت مذهبی مانند تجربه موفق «تکیه دولت» به مردم
- توسعه مفهوم «امنیت» در طراحی قلمروهای عمومی فضاهای باز شهری به امنیت بصری و حسی
- شناخت معماری شبانه فضاهای باز شهری با تاکید بر نقش منظر شبانه در حفظ و ارتقاء هویت شهری به منظور هویت بخشی به سیما و منظر شهر تهران
- ایجاد پروژه های طراحی برای تحقق فضای کیفی بر اساس رویکرد «ذکر» و تذکر در معماری اسلامی در فضاهای باز شهری
- توسعه فضاهای باز شهری همگانی از طریق تحلیل «عدالت فضایی» در پراکنش خدمات محله ای در شهر
- تدوین معیار های راهبردی در توسعه «ظرفیت گردشگری» در بافت تاریخی شهر از طریق تاکید بر عناصر نشانه شناختی مکتب تهران و سبک دوران قاجار در فضاهای باز شهری

راهبردها و راهکارهای مربوط محور سوم: اماکن مذهبی

- بازشناسی و معرفی اماکن مذهبی دارای هویت در تهران و مرمت دوره ای آن ها
- توسعه مفهوم وقف برای ایجاد پشتیبان مالی برای پروژه های شهری بازسازی و مرمت اماکن مذهبی و مساجد مهم تهران

تدوین اصول سکونت بر مبنای اندیشه اسلامی برای خانواده ایرانی به عنوان عنصر محوری در تحقق چشم انداز «تهران؛ کلانشهر الگوی جهان اسلام»

حرکت به سمت سکونت اقتصادی (معنای صحیح ارزان قیمت) با تاکید بر اصل انعطاف پذیری مسکن سنتی ایران

تبدیل حیاط مجتمع های بزرگ مسکونی به فضای فرهنگی جدید در شهر تهران با رویکرد امنیت اجتماعی

ترویج بهره وری و مصرف هوشمندانه آب و انرژی به عنوان ارزش های اصیل معماری ایرانی اسلامی تدوین الگوی فرهنگ مینا برای بازآفرینی بافت های قدیمی، کهن و تاریخی شهر تهران

ترویج به کارگیری آموزه های دینی و ارزش های فرهنگی اسلامی در الگوی بهینه و اقتصادی مسکن در حوزه وظایف شهرداری تهران

راهبردها و راهکارهای مربوط محور نهم: میدان های شهری

تبدیل میدان ها به فضاهای فعال شهری ملهم از باغ های تهران

شناسایی و معرفی میدان های تهران به نسل جوان به عنوان بخش مهمی از هویت اسلامی ایرانی شهر تهران

راهبردها و راهکارهای مربوط محور دهم: آموزش و فضاهای آموزشی

بازگرداندن مدارس و به خصوص حیاط آن ها به عرصه های فرهنگی شهر

تکمیل پازل آموزشی مدارس در فضاهای فرهنگی شهرداری تهران به عنوان شهری خلاق و پیشرو

های احیای بافت های قدیمی، کهن و تاریخی شهر تهران

بازتعریف حضور آب در محله های شهری تهران با استفاده از الگوهای بهره وری و مصرف هوشمندانه آب

تدوین اصول استفاده بهینه از چرخه های آب خاکستری و بازیافتی در محله های شهری به عنوان بخشی از توسعه فضاهای سبز شهری

بازطراحی محلات بر مبنای الگوی «محله محوری» شهرداری تهران

راهبردها و راهکارهای مربوط محور ششم: فضای بینابینی

بازطراحی فضاهای بینابینی و رها شده در شهر تهران به خصوص محله های آسیب پذیر شهر به منظور حفظ ارزش ها و کیفیت بخشی به شهر و زیست شهری

تبدیل فضاهای بینابینی و رها شده در شهر به مکان هایی برای گردهم آیی های محله ای به منظور هویت بخشی به سیما و منظر شهر تهران

راهبردها و راهکارهای مربوط محور هفتم: فضای فرهنگی در شهر

مطالعه و ارزیابی تطبیقی نمادها، نشانه ها و تزیینات در معماری دوران اسلامی با هدف ارائه بسته المان های شهری هویت بخش برای فضای فرهنگی در شهر

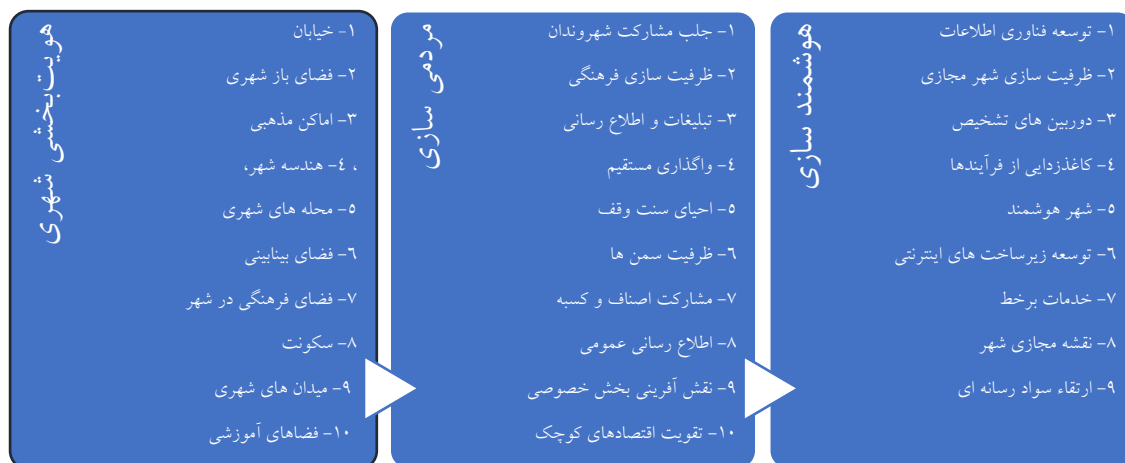
تبدیل فضای فرهنگی در شهر تهران به کانون های خانواده محور با جذب گردشگر فرهنگی

اجرای طرح تبدیل مساجد و شبستان های مساجد به فضای فرهنگی در شهر تهران

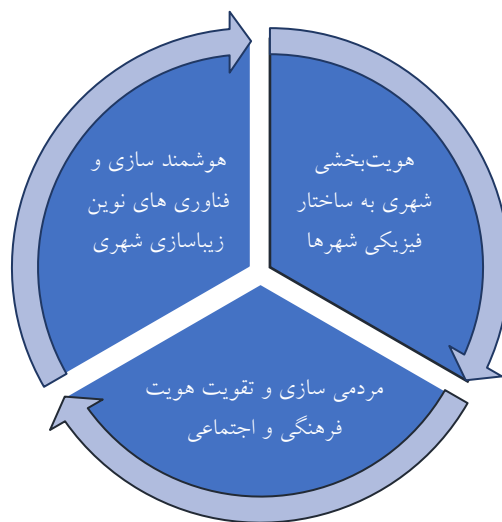
راهبردها و راهکارهای مربوط محور هشتم: سکونت

- توسعه آموزش همگانی مستقیم و غیرمستقیم هویت اسلامی ایرانی با تاکید بر حوزه وظایف و ماموریت های سازمان زیباسازی شهر تهران
- توسعه مفهوم نمادگرایی در عناصر معماری اسلامی تهران و کاربردی سازی آن در فضاهای آموزشی (شکل های ۴ و ۵)

شکل ۴- اولویت های بهره گیری از ظرفیت های میراث معاصر تهران برای دستیابی به هویت اسلامی ایرانی شهر تهران در راستای تحقق چشم انداز «تهران؛ کلانشهر الگوی جهان اسلام» و ابعاد مختلف آن

شکل ۵- تاکید بر ارکان سه گانه «هویت بخشی شهری»، «مردمی سازی» و «هوشمندسازی»

پژوهش‌های آینده

- دیگر نتایج اجرای این مطالعه، ایده یابی برای توسعه ارزش‌های مبتنی بر هویت‌سازی اسلامی ایرانی با تأکید بر حوزه وظایف و مأموریت‌های شهرداری تهران و سازمان زیباسازی شهر تهران است. مواردی چون:
  - شناسایی گرایش‌های هویت‌گرا در زیبایی‌شناسی و تطابق آن با الگوهای اسلامی و ایرانی در طراحی بناها، بدنه‌های شهری و عناصر معماری و شهرسازی امروز تهران
  - بازشناسی بایسته‌های الگوهای اسلامی و ایرانی در معماری و شهرسازی و تدوین چگونگی تجلی آن در نمونه‌های معماری معاصر با در نظر گرفتن پارادایم‌های هویت‌سازی اسلامی ایرانی در تحقق چشم‌انداز «تهران؛ کلانشهر الگوی جهان اسلام»
- بازشناسی مولفه‌های هویت‌ساز معماری و شهرسازی مرتبط با زمینه‌های کالبدی، عملکردی و محتوایی، حوزه‌های مختلف شهر تهران با تأکید بر هویت دینی، هویت ملی و هویت منطقه‌ای و هویت جهانی
- تدوین اسناد اجرایی برای تکمیل اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله‌ی جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی در هماهنگی با تحقق چشم‌انداز «تهران؛ کلانشهر الگوی جهان اسلام» و ابعاد مختلف آن در حوزه‌های مختلف مدیریت شهری، سازمان‌ها و نهادهای مسوول مانند شهرداری، وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، وزارت راه و شهرسازی و غیره

فهرست منابع

1. Spirou C. 25 Urban Beautification: The Construction of a New Identity in Chicago. *The new Chicago: A social and cultural analysis*. 2006 Sep 15:295. Available at: https://books.google.com.om/books?hl=en&lr=&id=_k9zEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA295&dq=urban+identity+beautification+&ots=ogop6RBX1t&sig=AArbP1qahFQbdc3x68rmwSHewA&redir_esc=y#v=onepage&q=urban%20identity%20beautification&f=false
2. Tartari M, Pedrini S, Sacco PL. Urban 'beautification' and its discontents: the erosion of urban commons in Milan. *European Planning Studies*. 2022 Apr 3;30(4):643-62. <https://doi.org/10.1080/09654313.2021.1990215>
3. Sabour M, Yousefi MS, Yousefi FS. Role of urban sculptures in Beautification and Improvement of quality of urban spaces (case study: Fuman County). *Cumhuriyet Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Fen Bilimleri Dergisi*. 2015 May 5;36(3):4070-82. Available at: <https://dergipark.org.tr/en/pub/cumusci/issue/45132/564753>
4. Talebi N, Farokhi M. The Role of Light and Color in Urban Beautification and its Impact on the Perception of Citizens. *Bulletin of Environment, Pharmacology and Life Sciences*. 2016;1(1):36-43. Available at: <https://environmentaljournal.org/storage/models/article/swPILe3C070PCjzXrc2RAwQGn9JyStjyGIywZjZjHMBdBm8zuVTv3vL87X6D/the-role-of-light-and-color-in-urban-beautification-and-its-impact-on-the-perception-of-citizens.pdf>
5. Moulaert F, Demuyneck H, Nussbaumer J. Urban renaissance: from physical beautification to social empowerment: Lessons from Bruges—Cultural Capital of Europe 2002. *City*. 2004 Jul

تأییدیه‌های اخلاقی: نویسنده/نویسندگان با اعلام موافقت خود مبنی بر ارسال این مطالعه به نشریه نقش جهان، مطالعات نظری و فناوری‌های نوین معماری و شهرسازی تعهد می‌کند که این مقاله در زمان ارسال برای این نشریه در هیچ نشریه ایرانی یا غیرایرانی در حال بررسی نبوده و تا تعیین تکلیف قطعی در این نشریه برای هیچ نشریه ایرانی یا غیر ایرانی دیگری ارسال نخواهد شد.

تعارض منافع: هیچگونه تعارض منافی گزارش نشده است.

سهم نویسندگان در مقاله: نویسنده اول، پژوهشگر اصلی، برداشت و تحلیل منابع، تدوین محتوا با سهم ۵۰٪؛ نویسنده دوم، شامل تحلیل داده‌ها و نظارت بر درستی فرآیند انجام پژوهش با سهم ۵۰٪.

منابع مالی/حمایت‌ها: هزینه‌های مربوط به این مطالعه به عهده نویسندگان بوده است.

- <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1392.3.2.1.0>
11. Mahdavinejad M, Amini M. Public participation for sustainable urban planning in in case of Iran. *Procedia engineering*, 2011; 21: 405-13. <https://doi.org/10.1016/j.proeng.2011.11.2032>
  12. Nasiri S, Saremi H, Ahmadi M. Participatory foresight with a humanist urban planning; case study: Tehran with reference to sustainability. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2023 Jan 10; 12 (4) :142-163. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1401.12.4.6.2>
  13. Kamelnia H. Community Architecture Approach in Cluster Housing Design; Assessing Methods of Participation in Contemporary Housing Design. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2013 Oct 10;3(2):63-73. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1392.3.2.1.0>
  14. Mahdavinejad M, Abedi M. Community-oriented landscape design for sustainability in architecture and planning. *Procedia Engineering*, 2011; 21: 337-44. <https://doi.org/10.1016/j.proeng.2011.11.2024>
  15. Zandieh M, Mahdavinejad M. Post-Corona Design: Lessons from the impact of COVID-19 on the presence of elderly in the urban community spaces. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2023 Jan 10; 12(4):1-21. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1401.12.4.7.3>
  16. Herzfeld M. The blight of beautification: Bangkok and the pursuit of class-based
1;8(2):229-35. <https://doi.org/10.1080/1360481042000242175>
  6. Shahrokhifar Z, TahmasebiMoghaddam H, Shamai A. Analysis of the role of urban beautification in promoting the vitality of urban spaces in District 7 of Tehran Municipality. *Geographical Urban Planning Research (GUPR)*. 2022 Nov 21;10(3):81-103. Available at: https://jurbangeo.ut.ac.ir/article_90729_en.html?lang=fa
  7. Makhzoumi J. From urban beautification to a holistic approach: the discourses of 'landscape' in the Arab Middle East. *Landscape Research*. 2016 May 18;41(4):461-70. <https://doi.org/10.1080/01426397.2016.1156068>
  8. Stewart WP, Gobster PH, Rigolon A, Strauser J, Williams DA, Van Riper CJ. Resident-led beautification of vacant lots that connects place to community. *Landscape and urban planning*. 2019 May 1;185:200-9. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2019.02.011>
  9. Ansari S, Andalib A. An Evaluation Framework for Measuring Participation in Urban Renovation Projects and it's Application in The Special Renovation Project of Shahid-Khoob-Bakht Neighborhood. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2016 Jul 10;6(1):5-17. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1395.6.1.5.3>
  10. Kamelnia H. Community Architecture Approach in Cluster Housing Design; Assessing Methods of Participation in Contemporary Housing Design. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2013 Oct 10;3(2):63-73. [Persian]

21. Raccanelli L. Varnishing Facades, Erasing Memory: Reading Urban Beautification with Critical Whiteness Studies. *ESPEs. The Slovak Journal of Aesthetics*. 2023 Dec 31;12(2):88-102. Available at: <https://espes.ff.unipo.sk/index.php/ESPES/article/view/310>
22. Ahmadi J, Mahdavinejad M, Larsen OK, Zhang C, Zarkesh A, Asadi S. Evaluating the different boundary conditions to simulate airflow and heat transfer in Double-Skin Facade. In *Building Simulation 2022* May;15(5):799-815. Tsinghua University Press. <https://doi.org/10.1007/s12273-021-0824-5>
23. Goharian A, Daneshjoo K, Mahdavinejad M, Yeganeh M. Voronoi geometry for building facade to manage direct sunbeams. *Journal of Sustainable Architecture and Civil Engineering*. 2022 Oct 26;31(2):109-24. <https://doi.org/10.5755/j01.sace.31.2.30800>
24. Hood SD, Mahmoodi Zarandi M, Kamyabi S. Optimal placement of shadow tools of double-skin facade with the aim of achieving thermal comfort in hot climate. *Naqshejahan-Basic studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2018 Dec 10;8(3):171-7. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1397.8.3.4.0>
25. Jalilisadrabad S, Bolboli S. Evaluation of Position of Materials Used in the Urban Facades Approach to Sustainable Urban Development. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2017 Jul 10;7(2):49-57. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1396.7.2.8.5>
26. Mahdavinejad M, Bazazzadeh H, Mehrvarz F, Berardi U, Nasr T, urban purity. *Journal of urban Design*. 2017 May 4;22(3):291-307. <https://doi.org/10.1080/13574809.2017.1294976>
17. Dabbagh E. The Effects of Color and Light on the Beautification of Urban Space and the Subjective Perception of Citizens. *Int. J. Eng. Sci. Invent.(IJESI)*. 2019;8:20-5. https://www.researchgate.net/profile/Elham-Dabbagh/publication/338213711_The_Effects_of_Color_and_Light_on_the_Beautification_of_Urban_Space_and_the_Subjective_Perception_of_Citizens/links/5e0782e1a6fdcc283745d879/The-Effects-of-Color-and-Light-on-the-Beautification-of-Urban-Space-and-the-Subjective-Perception-of-Citizens.pdf
18. Espuche AG, Guardia M, Monclús FJ, Oyón JL. Modernization and urban beautification: The 1888 Barcelona world's fair. *Planning Perspective*. 1991 May 1;6(2):139-59. <https://doi.org/10.1080/02665439108725724>
19. Mashhadi Abolghasem Shirazi, M., Diba, D., Mahdavinejad, M. Economy-based Contemporization and Preservation of Contemporary Architectural Heritage; Strategies for Action in Residential Buildings from the 1950s to the 1970s. *The Monthly Scientific Journal of Bagh-e Nazar*. December 2023; 20(126): 69-80. (doi: 10.22034/bagh.2023.374094.5297) https://www.bagh-sj.com/article_181097.html?lang=en
20. Maghsoud M, Nasr T. ITC-based Technologies and Green Strategy for Contemporization of Tehran Silo. *Naqshejahan-Basic studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2022 Mar 10;12(1):1-9. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1401.12.1.2.2>

- beautification in Leh. *South Asia Multidisciplinary Academic Journal*. 2016 Aug 29(14). <https://doi.org/10.4000/samaj.4208>
32. Alilou M, Mahdavinejad M. The Effect of CCT on Vitality and Population Absorption in Urban Area: Case Study of the Safavi Bridge Urban Area in Karaj, Iran. *Light & Engineering (Svetotekhnika), Moscow*. 2022 Sep 1;30(5): 81-91. Available at: <https://l-e-journal.com/en/journals/light-engineering-30-5/light-engineering-30-5-2022-paper-version/>
  33. Arbab M, Mahdavinejad M, Bemanian M. Comparative Study on New lighting Technologies and Buildings Plans for High-performance Architecture. *Journal of Solar Energy Research*. 2020 Oct 1;5(4):580-93. <https://doi.org/10.22059/jsr.2020.304087.1157>
  34. Bahramipناه A, Kia A. Quranic Interpretation of Holy Light Idea in Islamic and Iranian Architecture of Safavid Era. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2020 Dec 10;10(4):287-293. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1399.10.4.7.9>
  35. Nikoudel F, Mahdavinejad M, Vazifehdan J. Nocturnal Architecture of Buildings: Interaction of Exterior Lighting and Visual Beauty. *Light & Engineering*, 2018 Jan 1; 26(1): 81-90. <https://doi.org/10.33383/2016-008>
  36. Bazazzadeh H, Świt-Jankowska B, Fazeli N, Nadolny A, Safar Ali Najar B, Hashemi Safaei S, Mahdavinejad M. Efficient Shading Device as an Important Part of Daylightophil Architecture; a Designerly Framework of High-Performance Architecture for an Office Building in Tehran. *Energies*. 2021
  - Pourbagher S, Hoseinzadeh S. The impact of facade geometry on visual comfort and energy consumption in an office building in different climates. *Energy Reports*. 2024 Jun 1;11:1-7. <https://doi.org/10.1016/j.egy.2023.11.021>
  27. Pahlavan A, Habib F, Zare L. Discussion New Technologies of Tehran' High-Rise Residential Buildings' Facade from the Perspective of Aesthetic Patterns. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2019 Sep 10;9(2):91-103. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1398.9.2.2.3>
  28. Rasuli M, Shahbazi Y, Matini M. Horizontal and Vertical Movable Drop-Down Shades Performance in Double Skin Facade of Office Buildings; Evaluation and Parametric Simulation. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2019 Sep 10;9(2):135-144. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1398.9.2.7.8>
  29. Saghafi M, Tavassoli N. The effect of the ventilated air layer in the new open joint facade on energy performance of the building. *Naqshejahan-Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2016;6(3):5-14. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1395.6.3.6.8>
  30. Ahmadi J, Mahdavinejad M, Kalyanova Larsen O, Zhang C., Asadi S. Naturally Ventilated Folded Double-Skin Façade (DSF) for PV Integration-Geometry Evaluation via Thermal Performance Investigation. *Thermal Science and Engineering Progress* (2023): 102136. <https://doi.org/10.1016/j.tsep.2023.102136>
  31. Müller J, Dame J. Small town, great expectations: Urbanization and

- <https://doi.org/10.1016/j.solener.2023.01.021>
- December 8;14(24), 8272.
<https://doi.org/10.3390/en14248272>
42. Shirzadnia Z, Goharian A, Mahdavinejad M. Designerly approach to skylight configuration based on daylight performance; Toward a novel optimization process. *Energy and Buildings*. 2023 Mar 11:112970. <https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2023.112970>
  43. Mahdavinejad M, Bemanian M, Mator S. Estimation Performance of Horizontal Light Pipes in Deep-Plan Buildings' Case. *Honar-Ha-Ye-Ziba: Memory Va ShahrSazi*. 2012 Dec 21;17(4):1-15. <https://doi.org/10.22059/jfaup.2012.36364>
  44. Gharaati F, Mahdavinejad M, Nadolny A, Bazazzadeh H. Sustainable Assessment of Built Heritage Adaptive Reuse Practice: Iranian Industrial Heritage in the Light of International Charters. *The Historic Environment: Policy & Practice*. 2023 Oct 4:1-35. <https://doi.org/10.1080/17567505.2023.2261328>
  45. Mahdavinejad M, Mator S, Fayaz R, Bemanian M. Estimation of daylight availability and illuminance on vertical south facing surfaces in Tehran. In *Advanced Materials Research* 2012 (Vol. 518, pp. 1525-1529). Trans Tech Publications Ltd. <https://doi.org/10.4028/www.scientific.net/AMR.518-523.1525>
  46. Goharian A, Daneshjoo K, Shaeri J, Mahdavinejad M, Yeganeh M. A designerly approach to daylight efficiency of central light-well; combining manual with NSGA-II algorithm optimization. *Energy*. 2023 Apr 17:127402. <https://doi.org/10.1016/j.energy.2023.127402>
  37. Mahdavinejad, M., Pourfathollah, M. New Lighting Technologies and Enhancement in Sense of Belonging (Case Study: Tehran Buildings). *Human Geography Research*. 2015 Mar 21;47(1):131-41. <https://doi.org/10.22059/jhgr.2015.51238>
  38. Maroofi N, Mahdavinejad M, Moradi Nasab H. Daylightophil educational buildings; Case Study: Optimizing of the southern walls' openings of the classrooms in Semnan. *Journal of Architecture in Hot and Dry Climate*. 2023 Mar 24; 10(16): 164-181. doi: 10.22034/ahdc.2023.18776.1668. Available at: http://smb.yazd.ac.ir/article_3023.html?lang=en
  39. Fakhr BV, Mahdavinejad M, Rahbar M, Dabaj B. Design Optimization of the Skylight for Daylighting and Energy Performance Using NSGA-II. *Journal of Daylighting*. 2023 May 23;10(1):72-86. (doi: 10.15627/jd.2023.6) Available at: <https://solarlits.com/jd/10-72>
  40. Saadatjoo P, Saligheh E. The Role of Buildings Distribution Pattern on Outdoor Airflow and Received Daylight in Residential Complexes; Case study: Residential Complexes in Tehran. *Naqshejahan - Basic studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2021 Nov 10;11(3):67-92. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1400.11.3.4.1>
  41. Sarmadi H, Mahdavinejad M. A designerly approach to Algae-based large open office curtain wall Façades to integrated visual comfort and daylight efficiency. *Solar Energy*. 2023 Feb 1;251:350-65.

53. Talaei M, Mahdavinejad M, Azari R, Prieto A, Sangin H. Multi-objective optimization of building-integrated microalgae photobioreactors for energy and daylighting performance. *Journal of Building Engineering*. 2021 Jun 5:102832. <https://doi.org/10.1016/j.jobe.2021.102832>
54. Talaei M, Mahdavinejad M, Azari R. Thermal and energy performance of algae bioreactive façades: A review. *Journal of Building Engineering*. 2020 Mar 1;28:101011. <https://doi.org/10.1016/j.jobe.2019.101011>
55. Moshari M, Nazari S. Learning from Hidden Geometry of Forests and Wildlife Environment for Biophilic Regional Planning. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2020 Oct 10;10(3):183-191. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1399.10.3.6.6>
56. Talaei M, Mahdavinejad M, Zarkesh A, Haghighi HM. A review on interaction of innovative building envelope technologies and solar energy gain. *Energy Procedia*, 2017 Dec 1;141:24-8. <https://doi.org/10.1016/j.egypro.2017.11.006>
57. Talaei M, Mahdavinejad M. Probable cause of damage to the panel of microalgae bioreactor building façade: Hypothetical evaluation. *Engineering Failure Analysis*. 2019 Jul 1;101:9-21. <https://doi.org/10.1016/j.engfailanal.2019.02.060>
58. Aliabadi M, Zarkesh A, Mahdavinejad M. Bioware fog collectors: the Texas horned lizard as a model for a biomimetic fog-harvesting. *Materials Research Express*. 2018 Sep 5;5(11):115502. <https://doi.org/10.1088/2053-1591/aadab4>
47. Goharian A, Mahdavinejad M. A novel approach to multi-apertures and multi-aspects ratio light pipe. *Journal of Daylighting*. 2020 Sep 16;7(2):186-200. <https://doi.org/10.15627/jd.2020.17>
48. Jokar R, Maleki M. Investigating the effect of Voronoi shell parametric design on improving daylight efficiency in an office building in Shiraz. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2023 Jan 10; 12(4):116-141. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1401.12.4.5.1>
49. Yazhari Kermani A, Nasrollahi F, Mahdavinejad M. Investigation of the relationship between depth of overhang and amount of daylight indicators in office buildings of Kerman city. *Environmental Health Engineering and Management Journal*, 2018; 5(3): 129-36. <https://doi.org/10.15171/EHEM.2018.18>
50. Ojo B, Kayode F. The role of colour in environmental beautification and urban aesthetics: The Nigerian example. *Indoor and Built Environment*. 2006 Dec;15(6):543-50. <https://doi.org/10.1177/1420326X0607320>
51. Heidari F, Mahdavinejad M, Werner LC, Roohabadi M, Sarmadi H. Biocomputational Architecture Based on Particle Physics. *Front. Energy Res*. 2021 July 08;9:620127. <https://doi.org/10.3389/fenrg.2021.620127>
52. Pourjafar M, Mahmoudinejad H, Ahadian O. Design with nature in bio-architecture with emphasis on the hidden rules of natural organism. *International Journal of Applied Science and Technology*. 2011 Jul;1(4):74-83. Available at: http://www.ijastnet.com/journals/Vol_1_No4_July_2011/9.pdf

- and New Technologies of Architecture and Planning*. 2019 Mar 10; 9 (1):45-53. [Persian]
<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1398.9.1.5.4>
65. Mahdavinejad M, Bemanian M, Hajian M, Pilechiha P. Usage of Indigenous Architectural Patterns for Manufacturing Industrial Housing, Case: Renovation Project of Odlajan of Tehran, Iran. *Advanced Materials Research*, 2012; 548: 875-879.
<https://doi.org/https://doi.org/10.4028/www.scientific.net/amr.548.875>
66. Mahdiun S. Principles of Retooling for the Adaptive Reuse of the Industrial Architectural Heritage. *Naqshejahan - Basic studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2019 Mar 10;9(1):23-31. [Persian]
<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1398.9.1.7.6>
67. Rezaei Ghahroodii S, Mahdavinejad M. Reviewing and Implementing International Valuation Criteria for Industrial Architectural Heritage. *Maremat & Me'mari-e Iran*. 2019 Mar 10;9(17):21-38. [Persian]
<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23453850.1398.9.17.4.0>
68. Samadzadehyazdi S, Ansari M, Bemanian M.R. Environment Sustainability through Adaptive Reuse (Case Study: Industrial Heritage of Iran). *Naqshejahan - Basic studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2019; 9(1):67-77. [Persian]
<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1398.9.1.2.1>
69. Samadzadehyazdi S, Ansari M, Mahdavinejad M, Bemanian M. Significance of authenticity: learning from best practice of adaptive reuse in the industrial heritage of Iran. *International Journal of Architectural Heritage*. 2018; 12(3):329-344.
<https://doi.org/10.1080/15583058.2018.1542466>
59. Aliabadi M, Zarkesh A, Siampour H, Abbasian S, Mahdavinejad M, Moshaii A. Bioinspired Azimuthally Varying Nanoscale Cu Columns on Acupuncture Needles for Fog Collection. *ACS Applied Nano Materials*. 2021 Sep 15.
<https://doi.org/10.1021/acsnm.1c01288>
60. Zolfaghari M, Mahdavinejad M, Mansoori B, Ansari M. Biophilic Development in Natural-Heritage-Intensive Geography; Case Study: Abyaneh. *Human Geography Research*, 2022 Apr 21; 54(2): 479-98.
<https://doi.org/10.22059/jhgr.2021.311420.1008187>
61. Melnychuk A, Gnatiuk O. Public perception of urban identity in post-Soviet city: the case of Vinnytsia, Ukraine. *Hungarian Geographical Bulletin*. 2019 Apr 3;68(1):37-50.
<https://doi.org/10.15201/hungeobull.68.1.3>
62. Esmaeilian Toussi H, Etessam E. Analysis of the Architecture of the Industrial Heritage Using a Combined Method of Typology and Analytical Shape Grammar (Case Study of Textile Factories of Isfahan and Yazd in the Pahlavi Era). *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2019 Mar 10;9(1):1-12. [Persian]
<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1398.9.1.6.5>
63. Farahbakhsh M, Hanachi P. Analyzing the effect of railway as industrial heritage in Iran. *Honar-Ha-Ye-Ziba: Memory Va ShahrSazi*. 2016; 20(4):33-44. [Persian]
<https://dorl.net/dor/10.22059/JFAUP.2016.59668>
64. Heidari S, Hanachi P, Teymoortash S. The Adaptive Reuse of Industrial Heritage, an Approach Based on Energy Recycle. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2020 Mar 15;14(3):329-44.
<https://doi.org/10.22059/JFAUP.2020.1008187>

- en&lr=&id=-
IJDDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA207&
dq=urban+identity+beautification+&ots
=gbp52NGC8B&sig=osQgURD3X9IDa
qmfFqnow-
YwviU&redir_esc=y#v=onepage&q=ur
ban%20identity%20beautification&f=fa
lse
75. Rouni AA, Rouni Z, Dorraj P. The Influence of Urban Monuments on the Beautification and Visual Quality Enhancement of Urban Public Spaces. Available at: https://www.researchgate.net/profile/Parisa-Dorraj/publication/354523424_The_Influence_of_Urban_Monuments_on_the_Beautification_and_Visual_Quality_Enhancement_of_Urban_Public_Spaces/links/613c7f4701846e45ef3eafcb/The-Influence-of-Urban-Monuments-on-the-Beautification-and-Visual-Quality-Enhancement-of-Urban-Public-Spaces.pdf
76. Moulaii M, Rezaeirad H, Sadeghipour T. The role of population changes on the temperature changes of the building surfaces and urban open spaces; case study: Tehran metropolis. *Naqshejahan - Basic studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2023 Jun 10;13(2):40-60. Available at: <https://bsnt.modares.ac.ir/article-2-66795-en.html>
71. Shahhosseini G, Moulaii M. Explaining the Role and Place of Industrial Heritage in Improving the Quality Characteristics of the Hierarchy of the City Entrances (Case study: Brick Furnaces in the Entrance of Hamedan). *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2019 Mar 10;9(1):13-22. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1398.9.1.3.2>
72. Samim R. The amount of attitudes towards the use of urban aesthetical elements and citizenship identity: A sociological survey in three neighborhoods in Tehran. *Socio-Spatial Studies*. 2019 Jun 1;3(6):9-20. Available at: https://soc.gpmsh.ac.ir/article_93872.html
73. Leccis F. Do the construction of new major cultural infrastructure and related urban beautification contribute to stimulate economic development, social upward mobility, social mix and public engagement? A comparative study concerning London, Cagliari and Rome. Available at: <https://iris.unica.it/handle/11584/249542>
74. Ahmad E, Simis M. Urban Landscape: From Urban beautification to sustainable landscape development. *Section 1 Urban Strategies*. 2017 Dec 20;1:207. Available at: <https://books.google.com.om/books?hl=>

